

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky

Volnočasové aktivity studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na střední škole

Bakalářská práce

Autor: Markéta Fridrichová, DiS.
Studijní program: B7506 Speciální pedagogika
Studijní obor: Výchovná práce ve speciálních zařízeních
Vedoucí práce: Mgr. Martin Kaliba, Ph.D.
Oponent práce: doc. PhDr. Boris Titzl, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Markéta Fridrichová
Studium: P19K0267
Studijní program: B7506 Speciální pedagogika
Studijní obor: Výchovná práce ve speciálních zařízeních

Název bakalářské práce: **Volnočasové aktivity studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na střední škole**
Název bakalářské práce AJ: Leisure time activities of students with special educational needs in high school

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se bude zabývat tématem volného času žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci jejich edukace na střední škole. V teoretické části bude vymezen význam volného času a jeho efektivního využívání u dospívajících v kontextu jejich specifických potřeb. Dále budou shrnuty možnosti nabídek volnočasových aktivit středních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Praktická část bude zaměřena na trávení volného času žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem práce je popsat způsoby trávení a využití volného času žáků a jejich preferované typy aktivit. Výzkum bude probíhat formou dotazníku, případně rozhovoru.

BENDO VÁ, Petra (ed.). Základy speciální pedagogiky nejen pro speciální pedagogy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. 225 s. ISBN 978-80-7435-422-9

PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. Pedagogika volného času. Praha: Portál, 2008. 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6

SPOUSTA, Vladimír. Teoretické základy výchovy ve volném čase: Úvod do studia pedagogiky volného času. Brno: Masarykova univerzita, 1997. 183 s. ISBN 80-210-1007-X

ZIKL, Pavel. Děti s tělesným a kombinovaným postižením ve škole. Praha: Grada, 2011. 112 s. ISBN 978-80-247-3856-7

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

Garantující pracoviště: Katedra speciální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Martin Kaliba, Ph.D.

Oponent: doc. PhDr. Boris Titzl, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 10.2.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne.....

.....

Poděkování

Děkuji Mgr. Martinu Kalibovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky a odborné vedení v průběhu celé bakalářské práce. Dále děkuji vedení středních škol, zaměstnancům domovů mládeže a internátu za spolupráci při vyplňování dotazníků a žákům Obchodní akademie Olgy Havlové Janské Lázně za spolupráci při pořizování fotodokumentace.

Anotace

Bakalářská práce se bude zabývat tématem volného času žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci jejich edukace na střední škole. V teoretické části bude vymezen význam volného času a jeho efektivního využívání u dospívajících v kontextu jejich specifických potřeb. Dále budou shrnuty možnosti nabídek volnočasových aktivit středních škol a jejich domovů mládeže určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Praktická část bude zaměřena na trávení volného času žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v domovech mládeže jednotlivých škol. Cílem práce je popsat způsoby trávení a využití volného času žáků a jejich preferované typy aktivit. Výzkum bude probíhat formou dotazníku, případně rozhovoru.

Klíčová slova: volný čas, žák se speciálními vzdělávacími potřebami, volnočasové aktivity, střední škola

Annotation

The bachelor's thesis will deal with the topic of free time of students with special educational needs within their education in the environment of a High School. The theoretical part will define the importance of leisure time and its effective use by adolescents in the context of their specific needs. Furthermore, the possibilities of offering leisure activities of secondary schools and their school hostels for students with special educational needs will be summarized. The practical part will focus on spending free time of pupils with special educational needs in school hostels of individual schools. The aim of the work is to describe the ways of spending and using student's free time and their preferred types of activities. The research will take place in the form of a questionnaire or an interview.

Key words: leisure time, students with special educational needs, leisure activities, High School

OBSAH

ÚVOD	9
1 ŽÁK SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI V PROSTŘEDÍ DOMOVA MLÁDEŽE	11
1.1 ŽÁK	11
1.2 ŽÁK SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	11
1.3 DOMOV MLÁDEŽE A INTERNÁT	12
2 SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY	13
2.1 ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ	13
2.1.1 <i>Tělesná postižení</i>	13
2.1.2 <i>Zraková postižení</i>	14
2.1.3 <i>Sluchová postižení</i>	14
2.1.4 <i>Mentální postižení</i>	15
2.1.5 <i>Autismus</i>	15
2.2 ZDRAVOTNÍ ZNEVÝHODNĚNÍ	16
2.2.1 <i>Zdravotní oslabení</i>	16
2.2.2 <i>Poruchy chování a učení</i>	16
2.3 SOCIÁLNÍ ZNEVÝHODNĚNÍ	17
3 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	18
4 VOLNÝ ČAS A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	19
4.1 POJETÍ VOLNÉHO ČASU V HISTORICKÉM KONTEXTU	19
4.2 VÝZNAM A FUNKCE VOLNÉHO ČASU	19
4.3 ORGANIZACE VOLNÉHO ČASU	20
4.4 ČINITELÉ OVLIVŇUJÍCÍ VOLNÝ ČAS MLÁDEŽE	20
4.5 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU	21
4.6 PEDAGOG VOLNÉHO ČASU, VYCHOVATEL	21
4.7 INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT	21
4.8 ZÁJMOVÉ AKTIVITY	22
5 ZÁJMOVÉ AKTIVITY PRO ŽÁKY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	24
PRAKTICKÁ ČÁST	34
6 HLAVNÍ CÍL VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ A CHARAKTERISTIKA DÍLČÍCH CÍLŮ.....	34

6.1	METODY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	36
7	ZÁJMOVÁ ČINNOST ŠKOL PRO ŽÁKY SE SVP ZŘÍZENÝCH PODLE PAR. 16 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA	38
7.1	JEDLIČKŮV ÚSTAV A MATERŠKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA A STŘEDNÍ ŠKOLA V PRAZE	38
7.2	OBCHODNÍ AKADEMIE OLGY HAVLOVÉ JANSKÉ LÁZNĚ	39
7.3	STŘEDNÍ ŠKOLA F. D. ROOSEVELTOVA BRNO	40
8	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – POHLED ŽÁKŮ NA SOUČASNOU NABÍDKU ZÁJMOVÝCH AKTIVIT	43
9	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	59
10	ZÁVĚR.....	61
11	SEZNAM CITAČNÍCH ZDROJŮ	63
11.1	ODBORNÁ LITERATURA.....	63
11.2	INTERNETOVÉ ZDROJE	65

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma „Volnočasové aktivity studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na střední škole.“ Střední škola je pro mnohé dospívající jedna z dalších velmi důležitých institucí v životě. Na internátu střední školy či v domově mládeže probíhá socializace studenta hned několika směry. Ať už ve skupině přátel, nebo prostřednictvím zdokonalování dovedností při vykonávání zájmové aktivity, či například snahy vyhrát sportovní soutěž.

Vychovatel na internátu střední školy nebo domova mládeže při střední škole je jedním z činitelů, který zasahuje do volného času studentů. Jako vychovatelka se podílím na způsobu trávení volného času a na možnosti předat žákům dovednosti, které jsem v praxi nabyla. Obzvláště důležitou roli hraje způsob trávení volného času u studentů s jakýmkoliv tělesným, smyslovým, mentálním či sociálním znevýhodněním.

Někdy studenti s různým druhem znevýhodnění přicházejí ze základních škol s nízkým sebevědomím, jindy se staví už předem do opozice, protože nevědí, co očekávat, někteří přicházejí po úrazu. Na pedagoga pak připadne úkol, který není vždy jednoduchý. Pomoci se adaptovat, zapojit do aktivit, pomoci prostřednictvím aktivit zvýšit sebevědomí, resocializovat pomocí aktivit po pouhých stavech nebo naopak zmírnit vzdorovité chování, řídit aktivitu tak, aby studenta bavila, rád se vracel, viděl v ní smysl a nestala jen nutnou součástí pobytu na internátu či v domově mládeže. Mnohdy je střední škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami prvním místem, kde se setká s aktivitami a pomůckami, které jsou přizpůsobené druhu znevýhodnění, to vyplývá z naší praxe na Obchodní akademii pro tělesně postižené žáky v Janských Lázních.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zmapovat volnočasovou nabídku středních škol a přidružených internátů a domovů mládeže, určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Dále zjistit, jaký je pohled studentů na volnočasovou nabídku škol a jak svůj volný čas nejraději tráví. Je nabídka volnočasových aktivit škol dostatečná? Jaké jsou současné trendy v trávení volného času mezi dospívajícími studenty? Tráví studenti opravdu tolik času na internetu?

Pro praktickou část bakalářské práce jsem si vybrala tři střední školy, které jsou si svou nabídkou vzdělávacích oborů co nejvíce podobné a které jsou zároveň určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Jsou to: **Jedličkův ústav a Mateřská škola a**

**Základní škola a Střední škola v Praze, Obchodní akademie Olgy Havlové Janské Lázně
a Střední škola F. D. Roosevelta Brno.**

1 Žák se speciálními vzdělávacími potřebami v prostředí domova mládeže

V následujících kapitolách se věnuji pojmům „žák“ a „žák se speciálními vzdělávacími potřebami.“ Pro pojem „žák“ se často využívá synonymum „student“. Ani jeden z pojmů však není přesně definovaný. Z vlastní praxe pak obecně o žákovi hovoříme v kontextu základního a středoškolského vzdělávání.

1.1 Žák

„Žák a student jsou považováni za synonymum, neboť oba označují osobu, kterou vyučuje učitel. Nicméně, student je obecně spojován s osobou, která přijímá formální vzdělání tím, že je zapsána do školy nebo na vysokou školu a žák je obecně spojován s mladým studentem nebo mladým žákem. V kontextu používání se značně liší. V některých zemích se žákovské slovo používá pro mladé studenty, zatímco v některých zemích je žák používán pro žáka, kterého vyučuje osobní učitel nebo instruktor.“ (Spot the difference, 2019)

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání č. 562/2004 Sb. však využívá pojmu: „žák střední školy.“ Tak je tomu např.: v §66 školského zákona: *„Uchazeč se stává žákem střední školy prvním dnem školního roku, popřípadě dnem uvedeným v rozhodnutí o přijetí.“* (Zákony pro lidi, ©2010-2021)

1.2 Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

Pojem „žák se speciálními vzdělávacími potřebami“ je zakotven ve školském zákoně č. 562/2004 Sb. v § 16 odst. 1: *„Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.“* (Zákony pro lidi, ©2010-2021)

Ministerstvo školství tělovýchovy a mládeže dále dělí žáky se speciálními vzdělávacími potřebami do následujících kategorií:

- Žáci s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního stavu
- Žáci s vadami řeči
- Žáci se specifickými poruchami učení, pozornosti a chování

- Žáci z odlišných kulturních a životních podmínek
- Žáci, jejichž mateřským jazykem není čeština
- Žáci nadaní a mimořádně nadaní, pokud mají přidružené speciální vzdělávací potřeby (MŠMT, © 2013 – 2021)

1.3 Domov mládeže a internát

Domovy mládeže a internáty patří mezi školská výchovná a ubytovací zařízení, jejich provoz se řídí vyhláškou 108/2005 Sb. Účel těchto zařízení je poskytnout žákům středních škol a vyšších odborných škol ubytování, výchovně vzdělávací činnost navazující na výchovně vzdělávací činnost středních škol, dále také stravování. „*Domov vede žáky a studenty k plnohodnotnému využívání volného času formou zájmových činností.*“ Vyhláška dále upravuje organizaci domova, podmínky, za kterých je možné žáka, nebo studenta do domova mládeže nebo internátu umístit, úplatu za ubytování, definuje pojem domov mládeže a internát. (MŠMT, © 2013 – 2021)

2 Speciální vzdělávací potřeby

Výše zmíněné školy umožňují vzdělání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Tedy na škole, která je primárně určena pro žáky s postižením pohybového aparátu, je umožněno studovat i žákům např. se zrakovým postižením, sluchovým postižením či lehkým mentálním postižením, autismem, apod. Podle §16 školského zákona se děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami dělí do tří základních skupin. V následujících kapitolách se věnuji dělení a stručné charakteristice každé ze skupin:

2.1 Zdravotní postižení

Pojem „Zdravotní postižení můžeme definovat různými způsoby. Např.: *Zákon 108/2006 o sociálních službách* „vymezuje zdravotní postižení jako tělesné, mentální, duševní, smyslové, nebo kombinované postižení, jehož dopady činí, nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.“ (Alfabet, 2014)

Bendová (2015, s. 95) uvádí, že *„osoby se zdravotním postižením mají taková funkční omezení, která vytvářejí mimořádné požadavky na jejich životní, případně pracovní podmínky.“*

2.1.1 Tělesná postižení

Za základní znak osoby s tělesným postižením se dá považovat omezení hybnosti jedince. Toto omezení je však velmi často kombinováno i s jiným typem zdravotního omezení, pak hovoříme o kombinovaném postižení. (Zikl, 2011)

Příčinou tělesného postižení mohou být *„změny na pohybovém aparátu týkajících se kostí, kloubů, i měkkých tkání. Vznikají na základě dědičnosti nemoci nebo úrazem.“* (Renotiérová, 2002, s. 29)

Podle příčiny vzniku dělí Zikl (2011) tělesná postižení do následujících kategorií:

- Dětské mozkové obrny (dále DMO)
- Malformace
- Myopatie
- Úrazy mozku
- Úrazy páteře
- Cévní onemocnění mozku a míchy
- Infekční onemocnění CNS
- Degenerativní onemocnění nervového systému
- Postižení periferních nervů

Podle způsobu vzniku dělí Renotíerová (2002) tělesná postižení na:

- Vrozená tělesná postižení
- Tělesné postižení získané vlivem úrazu
- Tělesné postižení získané vlivem nemoci

2.1.2 Zraková postižení

„Podle WHO (2001) jde o ztrátu nebo abnormalitu anatomických, psychických nebo fyziologických struktur nebo funkcí zraku.“ (Růžičková, in Bendová a kol., 2015, s. 123)

WHO zraková postižení dělí do dvou základních kategorií, přičemž pro každou z kategorií je vymezené kritérium, které stanoví, kdy již můžeme hovořit o zrakovém postižení, základní dělení je:

- Slabozrakost
- Slepota (Kuchynka, 2016)

Zrakové vady a poruchy klasifikuje Slowík (2007) podle rozdílných kritérií, jedním z nich je rozdělení postižení podle zrakových funkcí:

- Snížení zrakové ostrosti
- Omezení zorného pole
- Poruchy barvocitu
- Poruchy akomodace
- Poruchy zrakové adaptace
- Poruchy okoohybné aktivity
- Poruchy hloubkového 3D vidění (Plevová, Slowík, 2010)

2.1.3 Sluchová postižení

„Označení sluchové postižení se týká velmi heterogenní skupiny osob, která je diferencována především podle stupně a typu sluchového postižení. Termín zahrnuje základní kategorie osob:“

- Neslyšící
- Nedoslýchavé
- Ohluchlé (Horáková, 2012, s. 10)

Dále pak lze sluchová postižení dělit do několika různých kategorií:

- Podle velikosti sluchové ztráty
- Podle místa vzniku vady

- Podle doby, kdy ke sluchovému postižení došlo (Kučerová, Vítová in Bendová a kol., 2015)

2.1.4 Mentální postižení

Podle Terminologického výkladového slovníku speciální pedagogiky (Vaček a kol., 1993) je pojem „mentální postižení“ využíván jako termín v pedagogice i školství, který zahrnuje všechny osoby s IQ pod 85. (Valenta, Michalík, Lečbych a kol., 2018)

Stav zastaveného, nebo neúplného vývoje, omezení řečových, pohybových a sociálních dovedností je podle Světové zdravotnické organizace definicí pro Mentální retardaci, Bendová (2015, s. 79) uvádí, že podle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí se mentální retardace dělí na:

- Lehká mentální retardace (IQ 69-50)
- Středně těžká mentální retardace (IQ 49-35)
- Těžká mentální retardace (IQ 34-20)
- Hluboká mentální retardace (IQ 19 a nižší)
- Jiná mentální retardace
- Nespecifikovaná mentální retardace (Bendová, 2015)

2.1.5 Autismus

Podle Thorové (2016) patří autismus, (pervazivní vývojové poruchy), k závažným poruchám mentálního vývoje dětí. Intelekt dětí je narušen do hloubky a zasahuje několik sfér vývoje dítěte. Narušena je schopnost komunikace, hry a schopnost sociální interakce. (Thorová, 2016)

Vocilka (1996, s. 11) uvádí, že *„Autismus se jeví stále výrazněji jako syndrom původu neurobiologického, spočívající na genetických faktorech. Tento handicap, který na sebe bere rozmanité formy, se projevuje od nejútlejšího věku a trvá celý život.“*

Poruchy autistického spektra se dále člení na:

- Dětský autismus
- Atypický autismus
- Rettův syndrom
- Aspergerův syndrom
- Jiná dětská dezintegrační porucha

2.2 Zdravotní znevýhodnění

„Za zdravotní znevýhodnění je považováno zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc, nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělání.“ (Hájková, Strnadová, 2010, s. 16)

2.2.1 Zdravotní oslabení

Termín zdravotní oslabení se často pojí s termínem zdravotní postižení. Osoba zdravotně postižená může být zároveň osobou zdravotně oslabenou. O zdravotním oslabení se hovoří např. v souvislosti po prodělání závažné nemoci jako TBC, žloutenka, nádorových onemocnění, luxací kloubů, vadné držení páteře, apod. Může se také jednat o dlouhodobé chronické onemocnění jako astma, alergie, exém, epilepsie, oslabení imunity, apod. (Slowík, 2016)

Hošková (2012) definuje ve své publikaci několik druhů zdravotního oslabení:

- oslabení pohybového systému.
- oslabení respiračního systému.
- oslabení kardiovaskulárního systému.
- metabolické a endokrinologické poruchy.
- oslabení gastrointestinálního systému.
- nervová a neuropsychická oslabení
- smyslová oslabení
- gynekologická oslabení

2.2.2 Poruchy chování a učení

Prof. Matějček jako významnou definici poruch učení považoval tu, která byla v 1980 popsána experty Z USA: Poruchy učení jsou dle expertů souhrnným označením různorodé skupiny poruch, které se projevují problémy v oblasti mluvení, a porozumění řeči, čtení psaní a matematickému uvažování a počítání. (Pipeková a kol., 1998)

Pipeková 1998 dále definuje následující druhy poruch učení:

- dyslexie: specifická porucha čtení
- dysgrafie: specifická porucha psaní
- dysortografie: specifická porucha pravopisu
- dyskalkulie: specifická porucha matematických schopností
- dyspixinie: specifická porucha kreslení
- dysmúzie: Specifická porucha postihující schopnost vnímání a reprodukce hudby

- dyspraxie: specifická porucha obratnosti

„(Tři poslední pojmy jsou českým specifikem, v zahraniční literatuře se s nimi nesetkáme.)“ (Pipeková, 1998, s. 98)

„*Pro poruchy chování, jejichž hlavním znakem je hyperaktivita, impulzivita, a porucha koncentrace a pozornosti, je užívána diagnostická kategorie ADHD.*“ (Zelinková, 2003, str. 13)

Autorka dále v rámci poruch ADHD rozlišuje další pojmy:

ADD – porucha pozornosti bez hyperaktivity

ODD – opoziční chování

ADHD bez agresivity

ADHD s agresivitou (Zelinková, 2003)

Jako příčiny vzniku jsou uváděny:

- lehká mozková dysfunkce (50% případů)

- dědičnost (20% případů)

- kombinace LMD a dědičnosti (15% případů)

- neurotická nebo nezjištěná etiologie (15% případů), (Pipeková a kol., 1998)

2.3 Sociální znevýhodnění

Sociální znevýhodněné osoby je ta, jejíž životní, sociální nebo ekonomické podmínky nejsou vyhovující. Dle zákona se může jednat o osoby ohrožené sociálně patologickými jevy, osoby pocházející z rodin s nízkým sociálním zázemím, osoby, kterým byla nařízená ústavní nebo uložena ochranná výchova a dále ti, kteří jsou v postavení azylanta nebo účastníka řízení o udělení azylu ČR. (Hájková, Strnadová, 2010, s. 17)

„*Za sociální znevýhodnění je nutné považovat stav, kdy dítě v důsledku dlouhodobého života v prostředí, jež je charakteristické nízkým socioekonomickým statusem, silnou přítomností vlivů rizikových pro jeho vývoj, prvky sociokulturní odlišnosti, případně kombinací těchto jevů, nemá dostatečně rozvinuté kompetence pro adekvátní naplnění svého potenciálu v rámci vzdělávacího procesu.*“ (Zíková a kol., 2011, s. 14)

3 Legislativní úprava výchovy a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Paragraf 16 školského zákona 561/2004 sb. uvádí, že v případě, kdy to vyžaduje povaha postižení, je možné pro žáky se zdravotním postižením zřídit školy, třídy, nebo oddělení či jednotlivé skupiny se speciálními vzdělávacími potřebami. Zákon rovněž škole ukládá povinnost poskytnout zdarma speciální učebnice a speciální didaktické a kompenzační učební pomůcky. Dále vymezuje, kdo je žákem se speciálními vzdělávacími potřebami. (Zákony pro lidi, ©2010-2021)

Vyhláška MŠMT č. 27/2016 Sb. „o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných“, upravuje pravidla pro vzdělávání žáků speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a žáků uvedených v par. 16 odst. 9 školského zákona. Druhá část vyhlášky vymezuje: stupeň podpůrných opatření, individuální vzdělávací plán, podporu asistenta pedagoga, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící, aj. Dále definuje, za jakým účelem se vyhotovuje doporučení a mimo jiné také vymezuje pravidla vzdělávání žáků uvedených v par. 16. Odst. 9. Školského zákona: „Vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 zákona se přednostně uskutečňuje ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízená podle § 16 odst. 9 zákona.“ (MŠMT, 2016)

Statistiky uvádějí, že se postupně proměňuje struktura postižení žáků se SVP navštěvující střední školy: „Obdobně jako na základních školách mají tito studenti nejčastěji vývojovou poruchu učení či chování (52,7 %) nebo mentální postižení (25,8 %). Za poslední desetiletí se ovšem poměr studentů se SVP mezi těmito dvěma kategoriemi výrazně přelil. Ve školním roce 2007/2008 spadalo do kategorie vývojových poruch učení nebo chování 28,3 % studentů a do kategorie mentálních postižení 59 % studentů.“ (Statistika a my, 2018)

Z vlastní praxe mohu tento trend potvrdit. V dobách mého studia na střední škole na Obchodní akademii pro tělesně postižené v Janských Lázních (2006-2011), byli mými spolužáky žáci s pórázovými stavu, většinou „kvadruplegici“ nebo „paraplegici“, žáci s různými formami DMO, minimálně se vyskytovali žáci s autismem, poruchami chování či učení. Nyní v roce 2021 je stav jiný, dominují sice stále žáci s různými formami dětské mozkové obrny, ale další, kdo tvoří větší podíl, jsou žáci s autismem, poruchami chování a učení, či s kombinovaným tělesným a mentálním postižením, z 99 žáků jsou pouze 3 žáci s kvadruplegií či paraplegií.

4 Volný čas a volnočasové aktivity

Volný čas lze charakterizovat, jako čas, který je pro člověka svobodný, činnosti v něm nejsou vykonávány pod nátlakem a je důležitou součástí života. Je to čas, který nám zbývá po splnění pracovních povinností, tedy tzv.: „Zbytková reziduální teorie volného času.“ (Hofbauer, 2004, s. 13) V průběhu let došlo ke změně pojetí volného času.

4.1 Pojetí volného času v historickém kontextu

„Volný čas existoval v průběhu lidských dějin stále, aniž by pocíťován jako problém. Střídání činnosti a odpočinku odpovídá biologickému rytmu, vlastnímu živočišné říši, u člověka nabylo podoby střídání práce a volného času.“ (Spousta et al., 1997, s. 12)

Chápání a pojetí volného času zažilo pozvolný vývoj. V Bibli se hovoří o „dny sobotním, jako dnem odpočinku a povznesení mysli nad starosti všedního dne.“ Staří Řekové však chápali volný čas, jako prostor k učení, naslouchání. Starořecké slovo „Scholazein“ znamená: poučovat, přednášet. *„Aristoteles označil jako vhodné zaměstnání pro chvíle prázdně, tedy vzdělávat se, kultivovat – navštěvovat školy. Komenský rozdělil čtyřiaadvaceti hodinový den člověka rovným dílem mezi práci, spánek a aktivní odpočinek, pojatý jako vzdělávání.“* (Spousta et al., s. 12,13)

V 19. Století se pracovní doba odděluje od zbytku dne. Vznikají vzdělávací spolky a instituce, které měly za úkol „rozvíjet lidové vzdělání“. V 50 letech se volný čas orientoval na rekreaci a regeneraci, účelem bylo nabírání sil pro další pracovní výkon. (Tamtéž, 1997)

Zhruba od poloviny 60. let vznikali v Evropě podmínky pro rozšiřování volného času. Zkracovala se pracovní doba, byl zaveden systém ve školství i zaměstnání, Tedy pět dní v práci, nebo ve škole a dva dny volna. Dále rostl zájem o středoškolské a vysokoškolské vzdělávání a tím i podíl studentů, kteří se účastnili volnočasových aktivit. (Hofbauer, 2004)

„Rozsah a možnosti, dosah a význam volného času pro život a výchovu dále rostly. Předělem v jeho chápání se stala devadesátá léta 20. století. V jejich průběhu se věkové, sociální zájmové spektrum jeho účastníků rozšířilo, funkce, obsah a metody výchovného působení obohatily a rozrůznily.“ (Tamtéž, 2004, s. 17)

4.2 Význam a funkce volného času

Hofbauer (2004) dělí funkce volného času na: sociální funkci, která zahrnuje socializaci v různých sociálních skupinách, terapeutickou funkci, která působí jako prevence nemocí, rozvíjí smyslové vnímání, a vede ke zdravotnímu životnímu stylu a funkce ekonomická, která *„doceňuje hospodářský význam volného času pro jednotlivce i společnost.“* (Tamtéž, 2004, str. 14)

Autor Vážanský (1992) uvádí několik hledisek na funkci volného času podle jednotlivých autorů odborných publikací: Dle např. Neuvirgursta by měl volný čas poskytovat možnost tvůrčího vyjádření osobnosti, dle Kaplana mimo jiné rozvíjet pocit vlastní individuality. Filipcová zmiňuje, že by měl volný čas být časem odpočinku a rekreace. (Tamtéž, 1992)

4.3 Organizace volného času

Činnosti provozované ve volném podle míry organizovanosti se dají dělit do tří skupin:

činnost spontánní: jedná se o neorganizované časově neomezené aktivity, provozované buď samostatně, nebo ve skupině na různých místech (příroda, hřiště), pedagog zde hraje roli dozoru.

zájmová činnost příležitostná: „zahrnuje organizované, jednorázové i cyklické, rekreační soutěže, oddechové nebo vzdělávací aktivity.“ (Přednášky, závody, přehlídky, výlety, tábory,...)

zájmová činnost pravidelná: pravidelně vedená aktivita, která má určený časový interval, pod vedením pedagoga (kroužky, umělecké soubory, družstva,...) (Hofbauer, 2004)

4.4 Činitelé ovlivňující volný čas mládeže

Poprvé se dítě s volnočasovými aktivitami setkává v rodině. „*Rodina, jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy.*“ Záleží také ale na sociálním postavení, finančním zázemí i životním stylu a vztahu rodiny k volnočasovým aktivitám. Jako příklad takových aktivit autor uvádí: společenské hry, oslavy, výlety, rodinné dovolené, setkávání se s příbuznými, apod. Dalšími činiteli, kteří mají vliv na trávení volného času, jsou podle autora: škola, mimoškolská zařízení pro trávení volného času, jako domy mládeže a střediska volného času, dále vrstevnické skupiny a dále se autor zmiňuje o médiích, jako o stále významnější součásti volného času dětí a mládeže. (Hofbauer, 2004, s. 56,61)

Autoři Hájek a Harmach (2004) dále dělí činitele ovlivňující volný čas na: „*přirozené výchovné instituce (rodina, skupina vrstevníků, aj.), instituce se zprostředkovaným výchovným působením (cestovní kanceláře, občanská sdružení, hromadné sdělovací prostředky, aj.), instituce s přímým výchovným působením (školy, školská zařízení, církve, aj.)*.“ (Tamtéž, 2004, s. 30)

4.5 Pedagogika volného času

Výchova ve volném čase, mimoškolní výchova, volný čas, pedagog volného času, vychovatel, metodika výchovy ve volném čase, atd., to vše jsou pojmy, kterými se zabývá pedagogika volného času. Bendl (2015, s. 119) uvádí, že: „*pedagogika volného času patří mezi společenské vědy. Stanovuje teoretická východiska, vymezuje základní pojmy, metodické postupy i praktická doporučení pro realizaci volnočasových aktivit. Zahrnuje také otázky managementu volného času a metodologii výzkumu.*“

4.6 Pedagog volného času, vychovatel

Pedagog volného času je pedagogický pracovník, který koná přímou výchovnou činnost a přímo tak působí na vzdělávaného. Působí v zájmovém vzdělávání. Může být zaměstnancem školy, státu, právnické osoby, či může vykonávat pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb. Pro výkon tohoto povolání musí mít odbornou kvalifikaci, kterou získá buď vysokoškolským vzděláním – studiem pedagogických věd, či jiným akreditovaným programem, studiem programu celoživotního vzdělávání v oblasti pedagogických věd uskutečňovaném vysokou školou, nebo studiem pedagogiky na vyšší odborné škole, či střední škole s maturitní zkouškou. Přesné požadavky umožňující výkon povolání jsou definovány v par. 16 a 17 zákona č. 563/2004 Sb. (MŠMT, © 2013 – 2021)

4.7 Institucionální zajištění volnočasových aktivit

Instituce, které mohou poskytovat volnočasové aktivity lze rozdělit do dvou základních kategorií:

a) školská zařízení pro zájmové vzdělávání, která jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy ČR:

Školní družiny - školní družina je určena pro žáky prvního stupně základní školy. Vykonává zájmovou činnost ve dnech školního vyučování a může tuto činnost vykonávat i o prázdninách.

Školní kluby – školní klub funguje za stejných podmínek a poskytuje zájmové aktivity jako školní družina s tou výjimkou, že je určen pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia, nebo osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře.

Střediska volného času - střediska volného času se dělí do dvou kategorií: domy dětí a mládeže, které poskytují zájmovou činnost v několika různých oblastech a stanice zájmových činností, která je zaměřena na jednu oblast zájmového vzdělávání. Středisko

volného času je určeno pro děti, žáky, studenty i pedagogické pracovníky. (Heřmanová, Macek, 2009)

Domovy mládeže a internáty – domov mládeže a internát poskytuje žákům středních škol a vyšších odborných škol ubytování, stravování a vede žáka k plnohodnotnému využití volného času prostřednictvím volnočasových aktivit. (MŠMT, © 2013 – 2021)

b) neformální vzdělávání, aktivity jsou realizované nad rámec zavedeného oficiálního školského systému:

Základní umělecké školy – poskytují vzdělání v hudebním, výtvarném, tanečním a literárně-dramatickém odvětví. Stupeň vzdělání se dělí na základní studium prvního a druhého stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium dospělých. (Národní ústav pro vzdělání)

Jazykové školy – jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky jsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení. Jazykové školy nabízejí vzdělávání široké veřejnosti prostřednictvím kurzů, denního studia, apod. (Evecentrum, 2022)

Dále se jedná o: vzdělávací agentury, kluby, kulturní zařízení, nestátní neziskové organizace (nízkoprahová centra, dobrovolné oddíly, sportovní kluby), sdružení dětí a mládeže. (MŠMT, © 2013 – 2021), (Pávková, 1999)

4.8 Zájmové aktivity

Zájmová aktivita je cílevědomá aktivita, která rozvíjí osobnost člověka mnoha směry. (Psychologie-pedagogika, 2022) „*Zájmy jsou nejčastěji vyvolány potřebami, ale nejsou s nimi totožné. Vztah mezi potřebami a zájmy je oboustranný. Zájmy patří mezi vlastnosti aktivačně-motivační – vedou osobnost k činnosti (aktivitě) a vyvolávají pohnutku (motiv) k činnosti zaměřené určitým směrem.*“ (Nakladatelství Portál, 2002)

Z tradičního dělení z hlediska obsahu se aktivity dělí to následujících kategorií:

Společensko-vědní – sběratelství, dodržování tradic, publicistika, seznamování se s historickými objekty, studium cizích jazyků, apod.

Pracovně-technické – práce se stavebnicemi, konstrukční práce, vaření, modelářské práce, práce s různými materiály (dřevo, kov, papír, plast, aj.), apod.

Přírodovědné – rybaření, včelařství, chovatelství, ochrana životního prostředí, hvězdárny, meteorologie, aj.

Esteticko-výchovné

Hudební - Tanec, zpěv, hra na hudební nástroj, poslech hudby, aj.

Literárně-dramatické - četba, přednes, tvorba literárních děl, aj.

Výtvarné – kresba, malba, modelace, návštěva výstav, aj.

Tělovýchovné, sportovní a turistické – atletika, gymnastika, cyklistika, akrobacie, lyžování, plavání, fotbal, kondiční cvičení, aj. (Psychologie-pedagogika, 2022) , (Nakladatelství Portál, 2002)

5 Zájmové aktivity pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

V průběhu mé praxe se ukázalo, že plnohodnotné využití volného času a pestrá nabídka volnočasových aktivit je u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami velmi důležitá. Volný čas a způsob jeho trávení může mnoha směry přispět ke zkvalitnění osobního života prostřednictvím získávání nových zkušeností a dovedností. Nesmírným přínosem je rozvoj nových sociálních vztahů, vzájemná podpora a předávání zkušeností. Z rozhovorů s některými žáky, kteří přicházejí ze základních škol, často zjišťujeme, že účastnit se některé z volnočasových aktivit v okolí jejich bydliště je složité. Na vině tomu podle takových žáků a rodičů je hned několik faktorů: časová náročnost, dostupnost, neexistence vhodných volnočasových aktivit, stacionářů, spolků. Stává se, že žáci ani rodiče ani nevědí o dostupných zájmových aktivitách uzpůsobených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V důsledku toho jsou žáci už např. při diagnostickém pobytu nadšeni z toho, že mohou hrát florbal, střílet z luku, šít i přes hendikep na šicím stroji, atp. Velký význam to má zejména i pro žáky, kteří se v důsledku hendikepu cítí méněcenní či vyčlenění z kolektivu spolužáků. Nejistotu pozorujeme především u žáků s poruchami autistického spektra, či žáků s kombinovaným postižením (lehká mozková dysfunkce a přidružené tělesné postižení). Vhodnou motivací, podporou a vzájemnou spoluprací všech pedagogů je však možné již velmi brzy vnímat změny. Jako příklad uvádím žáka M., který je součástí mé výchovné skupiny:

Žák M., Dg. Autismus, DMO, epilepsie, je žákem druhého ročníku obchodní školy. Do prvního ročníku nastoupil plný obav, nedokázal mluvit s muži, neuměl se orientovat, adaptace na školní prostředí byla složitější. Příliš nevyhledával kolektiv, rád trávil čas o samotě. V průběhu měsíců mu byly nabízeny různé aktivity, oblíbil si hudebně relaxační poslech a stolní tenis. Z několika rozhovorů s M. jsem zjistila, že roky na základní škole byly náročné, zmiňoval zejména vzájemné nesympatie s bývalou paní asistentkou, posměchem dětí, apod. Jeho ochota hovořit o svých strastech pro mě měla velký význam. Cítila jsem, že má ke mně důvěru. Takovou si vytvořil i k některým dalším pedagogům, jeho ochota komunikovat se postupně zvětšovala a přešla do fáze, kdy nemá problém hovořit ani s muži. Zapomínání, které je důsledkem poruchy autistického spektra, se u M. vyřešilo nástěnkou s rozvrhem odpoledních aktivit, upomínek v telefonu, či zasíláním sms s tím, že právě začala daná aktivita. Složení třídního kolektivu je rozmanité a M. se za velké podpory žáků dokázal začlenit. Na internátu je součástí „party“. Jeho nejistota, zda s ním vlastně žáci chtějí kamarádit, se zmírnila. Důležité je však zmínit, že po celou dobu adaptace i dnes probíhá

neustálá spolupráce mezi rodiči M. a pedagogy tak, aby byl systém jednotný a jednotlivé motivační metody mu nezpůsobovaly chaos. Volnočasových aktivit dnes M. navštěvuje více, rád vyhledává relaxační aktivity, při kterých si odpočine. Získává jistotu, že je součástí internátního kolektivu. V rámci aktivit se klade důraz na individualitu, aktivita je přizpůsobená každému na míru. Pro M. je pak vědomí, že danou aktivitu zvládne velmi povzbuzující.

Moderní doba a vývoj nových kompenzačních pomůcek umožňuje účastnit se volnočasových aktivit i žákům s těžším tělesným postižením. Velký pokrok je možné vidět např. ve sportu zdravotně postižených a vývoji sportovních vozíků, hráčů boccii a jejich odhodových ramp. Stále však zůstávají aktivity, které musíme některým žákům přizpůsobit tak, aby je mohl provozovat. Při výtvarných činnostech někdy nestačí ani speciálně vykrojený a výškově nastavitelný stůl, aby se např. žák s „myopatií“, který se nemůže předklonit a má omezený pohyb rukou, mohl pohodlně činnosti věnovat. Vypomáháme si různými podložkami, deskami, abychom prodloužili pracovní plochu. U žáků s „nanismem“ využíváme různých stupínků, podložek a podsedáků. I když je někdy potřeba improvizovat, vhodnou aktivitu se snažíme v rámci internátu nalézt všem. Je však důležité žáka do aktivity nenutit, měla by zůstat dobrovolná a žák by z ní měl mít radost. Někdy je nutné žáka více motivovat a povzbuzovat ho v jeho úsilí.

Jelikož aktivit, které mohou provozovat žáci se speciálními vzdělávacími potřebami je mnoho, níže uvedu ty, které jsem za dobu své praxe shledala jako nejvíce oblíbené:

a) Sportovní aktivity

Boccia – jedná se o hru podobné francouzské hře pétanque, uzpůsobené pro sportovce s hendikepem. Míče jsou koženkové nebo kožené. Sada obsahuje 13 míčů, 6 modrých, 6 červených a bílý míč tzv. Jack. Cílem hry je dohodit míčky co nejbližší Jacku. Boccii na paralympijských hrách mohou reprezentovat sportovci s nejtěžším stupněm tělesného postižení. Je však velmi oblíbená jako volnočasová aktivita i mezi méně hendikepovanými sportovci. Sportovci, jejich hendikep neumožňuje odhod koule, používají speciální pomůcky, jako jsou: odhodové lampy, přilby s tzv. „tykadlem“, asistent, aj.

Para florbal – florbal vozíčkářů je specifický tým, že v jednom týmu mohou hrát zároveň muži i ženy. Hraje se se speciálně upravenými sportovními vozíky případně i upravenými hokejkami, hra se jinak od té běžné neliší, proti sobě hrají dva týmy s pěti hráči a jedním brankářem. (Český florbal, 2022)

Cyklistika - specifíkem cyklistiky zdravotně postižených jsou speciálně upravená kola, která umožňují vykonávat tento sport široké škále osob se zdravotním postižením. Úpravy mohou být jen nepatrné, např.: upravený nášlap pro protézu po amputaci končetiny, nebo mohou být využívána speciální kola jako tricykl, handbike, aj. Cyklistika zdravotně postižených je dalším z paralympijských sportů. (MTBS, 2010)

Para hokej – název se po sjednocení všech paralympijských sportů v roce 2018 změnil z původního „sledgehokey“. Hráč hraje na speciálních saních a odráží se dvěma hokejkami. Pravidla jsou stejná, jako u klasického hokeje. „*V České republice je zaregistrováno sedm klubů: České Budějovice, Karlovy Vary, Olomouc, Pardubice, Sparta Praha, Studénka a Zlín. Jedinou oficiální organizovanou soutěží je Česká para hokejová liga.*“ (Český hokej, 2022)

Plavání – pro plavání zdravotně postižených se využívá pojmu: „para plavání“. Para plavání je sport, který je jedním z nejrozvinutějších sportů zdravotně postižených osob v ČR. Pro účast na závodech musí sportovec projít klasifikací: „*U plavců s tělesným postižením jde o třídy 1 až 10, u plavců se zrakovým postižením třídy 11 až 13 a u plavců s mentálním postižením třída 14. Nižší třída odpovídá těžšímu postižení. Plavci je udělena jedna třída pro motýlek, znak a volný způsob (S), jedna pro prsa (SB) a jedna pro polohový závod (SM).*“ (Český parasport, 2022)

Stolní tenis – stolní tenis zdravotně postižených je odlišný pro svoji klasifikaci sportovců při účasti na závodech. Sportovci se dělí do několika kategorií a podkategorií: hráči na vozíku (př.: nestabilní sed, stabilní sed, nejtěžší postižení, kdy se páčka váže k ruce, apod.). Druhou kategorií jsou stojící hráči (postižení obou horních končetin, problémy s rovnováhou, středně těžké postižení končetin, apod.) (Ping-pong, 2022)

Lukostřelba – „*Paralukostřelba je prakticky nejstarším sportem vozíčkářů a na programu LPH je od prvních her v roce 1960 v Římě. Střílet mohou sportovci s tělesným postižením za pomoci podpůrných zařízení v rámci klasifikačních pravidel. Sport se zaměřuje na koncentraci, přesnost a sílu. V závislosti na klasifikační třídě/sportovní kategorii se liší vzdálenost od terče i jeho velikost.*“ (Český parasport, 2022) Díky velkému rozvoji v oblasti kompenzačních pomůcek a tedy i pomůcek pro sport, dnes může z luku střílet většina osob se zdravotním omezením. Př.: hrudní ortézy, umožňující střelbu z luku i osobám např. s parézou horní končetiny, kladkové luky, které umožňují natáhnout luk i osobě s kvadruplegií, dále se pro stabilitu při střelbě u např. osoby s hemiparetickou formou DMO využívají stoličky, apod.

Obrázek č. 1 – žákyně - chabá paraparéza, následky po mozkovém infarktu

Obrázek č. 2 – žákyně, sestry - Achondroplazie

b) Esteticko-výchovné aktivity

Divadlo – Dramaterapie, jako léčebně-výchovná metoda, která se aplikuje ve skupině i individuálně, zmírňuje sociální a psychologické problémy, rozvíjí vyjadřování a komunikaci. Lze i rovněž definovat jako: „*záměrné použití dramatických/divadelních postupů pro dosažení terapeutického cíle symptomatické úlevy, duševní i fyzické integrace a osobního růstu.*“ (Valenta, 2021, s. 15)

Rukodělné práce – Rukodělná práce nebo praktická činnost má mnoho oblastí, ve které se mohou osoby se zdravotním znevýhodněním realizovat. Může jít o práci se dřevem, látkami, papírem, předměty určenými k recyklaci, betonem, sádrou, keramikou apod. Žáci v tomto případě oceňují možnost volby a využívají svých pocitů k tvorbě díla. Také se může jednat o řízenou aktivitu s jasně nastavenými pravidly např. ruční šití, šití na šicím stroji apod., kde je podoba výrobku předem určená. Pro názornost uvádím příklady z praxe:

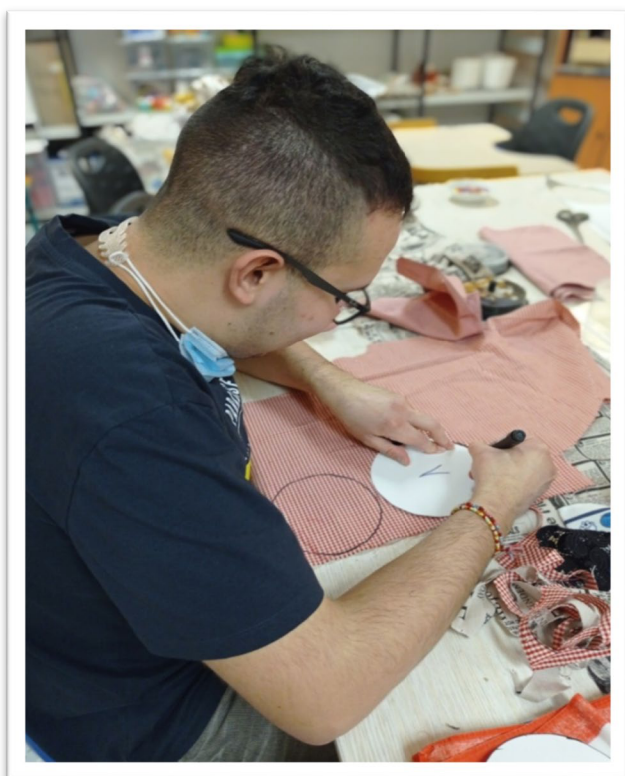
Obrázek č. 3 – Žákyně – Mulopolysacharidóza 4. typu, šití na šicím stroji

Obrázek č. 4 – Žákyně – Spinální svalová atrofie, šití na šicím stroji

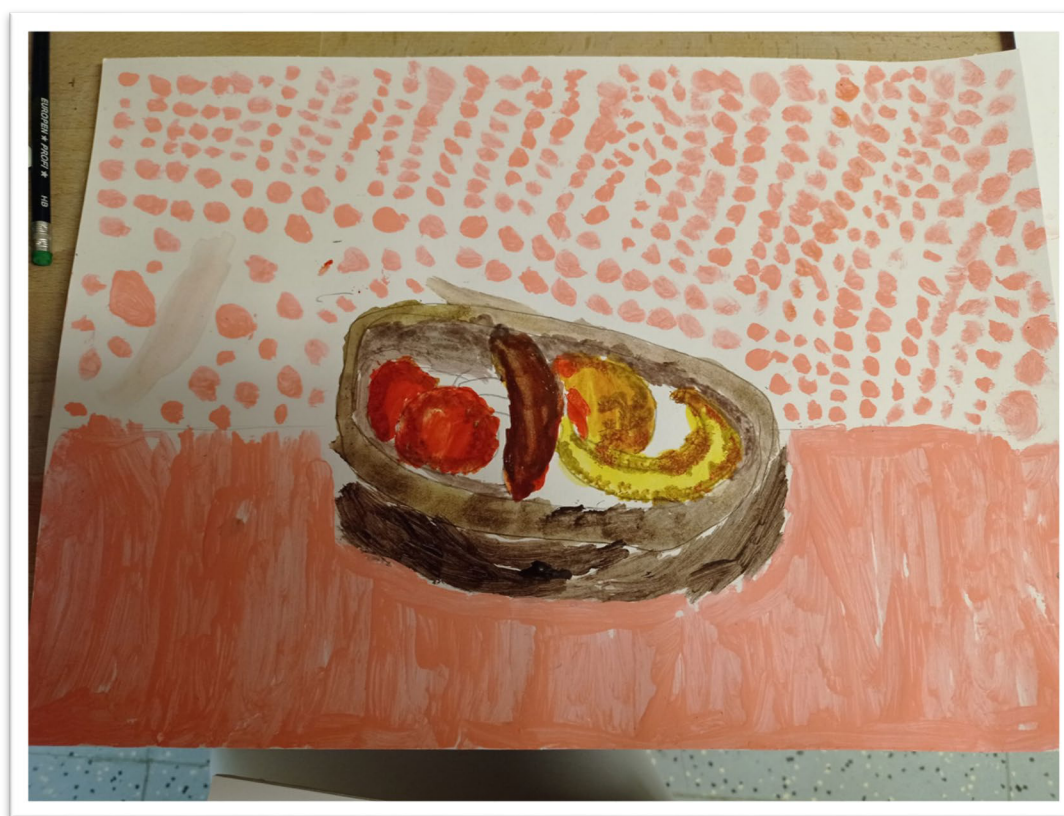

Obrázek č. 5 – žák – ADHD, LMD, výroba podtácky

Výtvarná činnost – Výtvarnou tvořivost můžeme pojmut i jako formu terapie, prostřednictvím které si jedinec odpočine, rozvíjí vnímání, má možnost se sebevyjádření. (Campellová, 1998) V průběhu praxe jsem měla možnost zjistit, jak různí žáci se zdravotním znevýhodněním reagují na zadaný úkol. Odhodlání zhostit se např. ovocného zátiší bylo rozdílné u žáků s DMO a žáků s mentálním postižením, kde schopnost vnímat perspektivu byla vlivem hendikepu omezenější, než např. u žáků s omezenou hybností rukou zapříčiněnou svalovou dystrofií, paraplegií apod. Žáci z první skupiny byli plní obav, žáci z druhé skupiny se do úkolu ihned pustili a zároveň byli nápomocni první skupině. Vzájemné povzbuzování se mezi sebou a diskuze během malby zapříčinila, že na konci již všichni bez obav prezentovali své výtvary a jevíli zájem o další takové hodiny. Pro porovnání rozdílnosti vnímání uvádím příklady maleb:

Obrázek č. 6 – malba žáka s poruchou autistického spektra

Obrázek č. 7 – malba žákyně se spinální svalovou atrofií

Obrázek č. 8 – malba žáka s diparetickou formou DMO

Obrázek č. 9 – malba žákyně s di George syndromem, stř. těžká mentální retardace

Tanec - Propojení hudby a tance se u osob se zdravotním postižením těší velké oblibě. Při tanci dochází k uvolnění mysli, zmírnění ostychu, překonání bariér. V praxi pracujeme se skupinou žáků, kde každý žák má specifickou potřebu, ke které je nutné přihlédnout. Aktivita je zvolena tak, aby se mohl zúčastnit každý, a aby všem ve skupině přinášela radost z prožitku. Př.: Žáci se rozestoupí do kruhu, podle potřeb a pocitů sedí, či stojí. Každému žákovi je buď umožněno vybrat si konkrétní melodii či píseň, nebo je hudba předem stanovená. Následně jsou rozdány různé hudební a rytmické nástroje, (buben, paličky, činely, rolničky, bubny aj.). Žáci v kruhu se za doprovodu hudby střídají na pokyn vychovatele. Do rytmu hraje jeden, nebo více nástrojů. Další metodou je hra bez nástrojů. Využívá se pouze vlastní tělo, (tleskání, dupání, pohyby rukou, nohou, vozíku, apod.). V rámci skupiny se žáci střídají. Jeden předvádí, ostatní pohyb dle možností opakuje, vzájemně se tak učí přizpůsobovat se, vnímat různá omezení druhých, zkoušet, jak jinak by se dal pohyb vykonat, hledají řešení. Pro názornost uvádím fotografie ze zájmového kroužku „tanečky“:

Foto č. 10 - žákyně - kvadruparetická forma DMO, žákyně- mukopolysacharidóza

Foto č. 11 - tanečky, rozmístění do kruhu

Praktická část

6 Hlavní cíl výzkumného šetření a charakteristika dílčích cílů

Hlavním cílem výzkumného šetření je zjistit, jakou možnost trávení volného času mají oslovení studenti se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci domovů mládeže a internátů a jaká je nabídka volnočasových aktivit vybraných domovů mládeže/internátu.

Dílčí cíl č. 1: Zjistit, jaké volnočasové aktivitě dávají žáci se SVP přednost.

Zajímá mě, o jaký druh volnočasových aktivit jeví studenti největší zájem. Jak nejradyji tráví studenti osobní volno?

Dílčí cíl č. 2: Zjistit, spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit.

Je podle studentů nabídka dostatečná, nebo by uvítali i nějaké další aktivity? Jsou aktivity vhodné pro jejich druh hendikepu? Jsou aktivity snadno dostupné?

Dílčí cíl č. 3: Zjistit, do jaké míry vstupuje do trávení volného času studentů dostupnost internetu.

Zajímám se o to, jak moc tráví studenti svůj volný čas na sociálních sítích. Čemu na internetu dávají přednost, co je nejvíce zajímavé. Jak moc je pro ně významný čas strávený hraním her na PC, chatování na sociálních sítích, sledování videí.

Tabulka č. 1 Transformační tabulka dílčích cílů

Hlavní výzkumný cíl	Dílčí výzkumné cíle	Výzkumná technika	Sledované indikátory	Výzkumné otázky
Hlavním cílem výzkumného šetření je zjistit, jak oslovení studenti se specifickými vzdělávacími potřebami na	HC: zjistit nabídku volnočasových aktivit, nabídku zájmových kroužků, klubů, existenci středisek volného času či jinou nabídku aktivit domovů mládeže a internátů	Sběr a analýza a syntéza veřejně dostupných dat	přítomnost SVČ přítomnost volnočasových aktivit množství volnočasových	

středních určených pro tyto studenty, tráví svůj volný čas.	středních škol pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami.		aktivit druh volnočasových aktivit	
	<p>DC 1: Zjistit, jaké volnočasové aktivitě dávají studenti přednost. Je nabídka volnočasových aktivit podle studentů dostatečná?</p> <p>DC 2: Zjistit, spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit</p>	dotazník	<p>Druh aktivity domova mládeže/internátu, SVC při škole</p> <p>Druh mimoškolní aktivity</p> <p>Vlastní oblast zájmu</p> <p>Dostupnost volnočasových aktivit</p>	<p>Navštěvujete některé z nabízených volnočasových aktivit domova mládeže/internátu/SVČ při škole? Jaké?</p> <p>Navštěvujete nějaké mimoškolní aktivity? O jakou činnost se jedná a kde? (SVC mimo školu, organizace, spolek, klub, aj...)</p> <p>Jak trávíte svůj volný čas, pokud se zrovna neúčastníte žádné z organizovaných aktivit internátu nebo domova mládeže? (<i>internet, procházky, filmy, poslech hudby, aj...</i>)</p> <p>Jaká forma trávení volného času je pro Vás nejdůležitější?</p> <p>Uveďte prosím, proč je pro Vás aktivita zvolená na prvním místě nejdůležitější?</p> <p>Jak trávíte svůj volný čas, pokud se zrovna neúčastníte žádné z organizovaných aktivit internátu nebo domova mládeže?</p> <p>Považujete množství nabízených volnočasových aktivit poskytovaných domovem mládeže/internátem dostatečné?</p>

				<p>Myslíte si, že druh nabízených aktivit odpovídá Vaším potřebám a zaměření?</p> <p>V případě, že nabídka volnočasových aktivit vyhovuje Vašemu hendikepu i zájmům, ale nemůžete se jich účastnit, uveďte prosím důvod proč tomu tak je:</p> <p>Uvítali byste ve škole nějakou další volnočasovou aktivitu? Pokud ano, prosím uveďte, jaká aktivita by Vás zajímala:</p>
	DC 3: Zjistit, do jaké míry ovlivňuje trávení volného času studentů dostupnost internetu	dotazník	Čas strávený na internetu	<p>Kolik času denně strávíte na internetu? (<i>Hrani her, Facebook, Instagram aj.</i>)</p> <p>Čemu se na internetu věnujete nejvíce? (<i>hraní her, Instagram, poslech hudby, Facebook</i>)</p>

6.1 Metody výzkumného šetření

Pro řešení svých výzkumných cílů jsem se rozhodla použít kvantitativní výzkumnou metodu, které dle Dismana (2006) „*vychází z teorie, nebo obecně formulovaného problému.*“ Data budu získávat prostřednictvím polostrukturovaného dotazníku v online i tištěné podobě. Jedná se o soustavu „*předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.*“ (Chrásková, 2007, s. 163) Dotazník je mé vlastní konstrukce. Tato metoda bude využita z důvodu oslovení co největšího možného množství respondentů a možnosti vysoké návratnosti dotazníků. V rámci zjišťování informací o činnostech a volnočasových aktivitách škol jsem se zaměřila na studium školské dokumentace. „*Pod pojmem školské dokumentace rozumíme dokumenty, určující pojetí výuky. Jsou to dokumenty s širší platností.*“ Mezi takové dokumenty patří profily absolventů, studijní plány, osnovy, standarty, může se jednat i o

třídní výkazy, třídní knihy, školskou legislativu, apod. Pro můj výzkum jsem využila zejména výročních zpráv škol a center. (Pelikán, 2011, s. 151)

V některých případech jsem informace získávala telefonicky, či prostřednictvím e-mailové komunikace prostřednictvím neformálního rozhovoru. „*Nestrukturované interview umožňuje úplnou volnost odpovědi. Takové interview přináší nové, často nepředpokládané informace.*“ (Gavora, 2000, s. 111)

Jako vhodnou formu výzkumného šetření jsem zvolila online i tištěný dotazník, forma tužka – papír. Jednotlivé otázky v dotazníku byly sestaveny tak, aby bylo možné na základě odpovědí získaných od skupiny respondentů zodpovědět předem stanovené cíle a výzkumné otázky. Dotazník obsahuje 12 otázek, z nichž část je otevřených a část uzavřených. *Struktura dotazníku by měla být vždy dostatečně promyšlena a cíl přesně a konkrétně formulován* (Gavora, 2000). V dotazníku jsem použila převážně otázky otevřené, vzhledem k tomu že nabídka volnočasových aktivit domovů mládeže/internátů a způsoby trávení volného času studentů mohou být rozmanité. Respondenti si vybírají předem připravené možné odpověď, nebo odpověď zapisují. (příloha č. 1) Předpokládaný počet oslovených respondentů nelze stanovit vzhledem k tomu, že pandemická situace ve školách je složitá, proměnlivá, vzhledem k distanční, či střídavé výuce časově zaměstnává nejen studenty, ale i pedagogy. (Viz. e-mailová komunikace, příloha č. 2)

Své výzkumné šetření jsem zaměřila na studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří navštěvují školy a k nim přidružené domovy mládeže a internát zaměřené na výchovu a vzdělávání jedinců se specifickými vzdělávacími potřebami. Zaměřuji se tedy na věkovou skupinu 15let a výše. Výzkumné šetření se uskuteční na třech speciálních školách, které poskytují středoškolské vzdělání studentům se speciálními vzdělávacími potřebami, jsou to: Obchodní akademie Olgy Havlové Janské Lázně, Střední škola při Jedličkově ústavu Praha a Střední škola F. D. Roosevelta Brno. Studenti Obchodní akademie Janské Lázně vzhledem k mé působnosti na této škole, budou osloveni prostřednictvím skupinových vychovatelů a dotazníky s nimi budou vyplňovány osobně, aby se zajistila co největší návratnost. Ve školách F. D. Rooseveltova a SŠ při Jedličkově ústavu Praha, budu studenty oslovovat formou online dotazníku prostřednictvím zaměstnanců škol.

7 Zájmová činnost škol pro žáky se SVP zřízených podle par. 16 školského zákona

V této kapitole se budu věnovat nabídce a porovnání volnočasových aktivit tří vybraných středních škol: Střední škole při Jedličkově ústavu v Praze, Obchodní akademii Olgy Havlové v Janských Lázních a Střední školy F. D. Roosevelta v Brně. Pro porovnání jednotlivých škol uvedu rovněž obecné informace o nabídce oborů středních a škol a možnosti ubytování žáků a studentů.

7.1 Jedličkův ústav a Mateřská škola a Základní škola a Střední škola v Praze

Střední škola při Jedličkově ústavu poskytuje vzdělání v 8 různých oborech:

Tabulka č. 2 Přehled studijních oborů JÚ, MŠ, ZŠ a SŠ v Praze

Kód oboru	Název oboru	Předpokládaný počet přijímaných uchazečů pro šk. rok 2020/2021
79 – 41 - K/41	Gymnázium	5
75 – 41 - M/01	Sociální činnost	8
63 – 51 - J/01	Obchodní škola	7
78 – 62 - C/02	Praktická škola dvouletá	12
34 – 57 - E/01	Knihářské práce	6
31 – 59 - E/01	Šití oděvů	5
28 – 57 - E/01	Keramická výroba	5

Těmto žákům nabízí škola ubytování v externím bezbariérovém domově mládeže na „Topolce“, v kapacitě 56 lůžek ve 2- 3 lůžkových pokojích, s možností zajištění stravování. Další možností ubytování je v domově mládeže „TAP“, který má sídlo cca 5 minut od školy a nabízí kapacitu 36 lůžek ve 2 lůžkových pokojích, samozřejmě je bezbariérové ubytování a možnost zajištění celodenního stravování.

Zájmové aktivity:

Součástí Jedličkova Ústavu je denní stacionář, který zajišťuje některé z volnočasových aktivit. Stacionář je určený pro všechny žáky, kteří se vzdělávají na školách JÚ. Služby jsou poskytovány Po- Pá v čase 8.00 – 17.00. Po skončení vyučování si žáky přebírají vychovatelé, kteří s nimi vedou některou z aktivit. Velkému ohlasu se nese kapela složená ze studentů se

zdravotním postižením „**The TapTap**“. Kapela vznikla v roce 1998 v pražském Jedličkově ústavu pod záštitou občanského sdružení „**Tap**“, které se zaměřuje na rozvoj zájmů, dovedností a schopností osob se zdravotním postižením. Sportovní klub Jedličkova Ústavu nabízí sportovní vyžití v lukostřelbě, boccie, cyklistice, atletice ale i např. v curlingu. Prostřednictvím spolku „**Pro Tebe, z.s.**“ se žáci mohou účastnit např. šachového kroužku, kroužku včelařské mládeže, integračních aktivit, která se zabývá, turistikou, tábornictvím a přírodou. (Aktivity pro tebe, 2022)

Spolek „**Borůvka Praha o.p.s.**“ zajišťuje nejen dopravu mikrobusy do škol, ale nabízí i tréninkový pracovní program pro osoby s tělesným postižením (Ta Kavárna, Obchůdek Borůvka, charitativní secondhand Koloběh). Organizace „**Země lidí, o.p.s.**“ nabízí žákům možnost účastnit se např. víkendových poznávacích akcí (lyžování, cyklistika, rafty, rybaření). (JUS, 2022)

7.2 Obchodní akademie Olgy Havlové Janské Lázně

Obchodní akademie v Janských Lázních nabízí možnost vzdělání v následujících oborech:

Tabulka č. 3 Přehled studijních oborů OA Olgy Havlové, Janské Lázně

Kód oboru	Název oboru	Předpokládaná doba studia
63-41-M/02	Obchodní akademie	5 let
75-41-M/01	Sociální činnost	5 let
63-51-J/01	Obchodní škola	3 roky
78-62-C/02	Praktická škola dvouletá	3 roky
69-54-E/01	Provozní služby	3 roky

Škola nabízí žákům ubytování na internátu, který je součástí komplexu školy. Pro přechody mezi školou a internátem slouží bezbariérová spojovací chodba. Internát má kapacitu cca 99 studentů. Žáci jsou zpravidla ubytováni ve dvoulůžkových pokojích, které jsou bezbariérové, ke každému pokoji náleží vlastní sociální zařízení. Na internátu je k dispozici pedagogický personál, který je složený z vychovatelů a asistentů pedagoga – vychovatele.

Zájmové aktivity:

Součástí pobytu na internátu je možnost účastnit se nabízených volnočasových aktivit vedených vychovateli. Jedná se např. o: sportovní aktivity – florbal, míčové hry, plavání, stolní tenis, lukostřelba, posilovna; esteticko-výchovné aktivity – keramická dílna, kreativní dílna, hudebně-relaxační poslech, relaxační tanečky, šicí dílna, aj.

Součástí školy je i středisko volného času, které rozšiřuje nabídku volnočasových aktivit i pro zájemce z blízkého okolí. Zájemci si mohou vybrat z následující nabídky: Výuka hry na flétnu, dramatický kroužek, plavání, angličtina pro děti, para florbal, badminton, fotografický kroužek, kondiční cvičení, výuka hry na klavír, ekologický kroužek, happy film, elektrotechnický kroužek, hudební dílna, aj. Další možnost rozvoje nabízí škola svým žákům prostřednictvím studentské „**J. A. firmy**“, která se zaměřuje na prodej drobných kancelářských potřeb a prostřednictvím fiktivní firmy „**Placka.com**“, která se zabývá výrobou a prodejem placek, magnetů, a dalších drobných předmětů. Součástí života žáků na škole i internátu jsou i akce jako letní turistický kurz, kde se žáci druhých ročníků účastní společenských aktivit v táborovém komplexu v Bělči nad Orlicí u Hradce Králové. Součástí aktivit jsou např. plavba v kánoji, raftu, cyklistika, turistika, společenské hry, aj. (OAJL, 2022)

7.3 Střední škola F. D. Rooseveltova Brno

Střední škola F. D. Rooseveltova v Brně nabízí uchazečům vzdělání v následujících oborech:

Tabulka č. 4 Přehled studijních oborů SŠ F. D. Rooseveltova Brno

Kód oboru	Název oboru	Předpokládaná doba studia
63-41-M/02	Obchodní akademie	4 roky
26-52-H/01	Elektromechanik pro zařízení a přístroje	3 roky
32-52-H/01	Výrobce kožedělného zboží (Brašnář) - NEOTEVÍRÁ SE	3 roky
41-52-H/01	Zahradník	3 roky
32-41-E/01	Kožedělná výroba (Brašnářské a sedlářské práce)	3 roky
33-58-E/01	Zpracovatel přírodních pletiv (Košikářské práce)	3 roky
41-52-E/01	Zahradnické práce	3 roky
41-52-E/01	Zahradnické práce (Aranžéřské práce)	3 roky

26-51-E/01	Elektrotechnické a strojně montážní práce	3 roky
28-63-E/01	Bižuterní výroba (Bižuterní výroba)	2 roky
31-59-E/02	Šití prádla	2 roky
31-57-E/01	Textilní a oděvní výroba (Tkalcovské práce)	2 roky
69-54-E/01	Provozní služby (Provoz domácnosti)	2 roky
63-51-J/01	Obchodní škola (SSFDR, 2022)	dvouletá

Žákům střední školy F. D. Rooseveltova v Brně je umožněno využívat ubytování v **týdenním stacionáři centra Kociánka** s celkovou kapacitou 69 míst, která sídlí v Brně a má i detašované pracoviště v Březejci s celkovou kapacitou 18 míst. Centrum poskytuje sociální služby a zdravotní služby pro osoby se zdravotním postižením.

Zájmové aktivity:

Žáci rovněž mohou využívat služeb centra tvořivé činnosti, dramatickou dílnu nebo mohou být členy rockové kapely „**Hustej Rock**“, která vznikla při svém prvním koncertu v roce 2016. V sociálně-terapeutických dílnách se mohou žáci účastnit aktivit, jako jsou: administrativní dílna, farmářské práce, textilní dílna, univerzální dílna, kreativní dílna a zahradní dílna. V centru je možné navštěvovat dramatickou dílnu, která je určená pro uměleckou tvorbu i pro terapii klientů centra Kociánka. Z výroční zprávy z roku 2019 vyplývá, že Centrum Kociánka rozšířilo své aktivity o: výtvarnou dílnu, arteterapii, jógu smíchu a celoroční soutěž ve stolním hokeji. Uživatelé týdenních stacionářů se rovněž účastnili kulturních a sportovních aktivit: Jarní ples, Divadlo Bolka Polívky, sportovních her na Brněnské přehradě a mezinárodních sportovních her Emil Open 2019. Sportovní vyžití nabízí sportovní klub Kociánka Brno, který nabízí např. následující sporty: atletika, curling, boccia, pétanque, aj. (Centrum Kociánka, 2022)

Tabulka č. 5 Srovnání nabídky zájmových aktivit jednotlivých zařízení

Denní stacionář a spolky pro mládež (JÚ)	Kociánka Brno (F.D. Rooseveltova)	Internát (OAJL)
rukodělné práce	administrativní dílna	keramický kroužek
výtvarné aktivity	farmářské práce	kreativní a šicí dílna
poslech hudby	textilní dílna	ekologický kroužek
boccia	univerzální dílna	keramická dílna
šachový kroužek	kreativní dílna	hudebně relaxační poslech a tanečky
včelařský kroužek	zahradní dílna	dramatická dílna
rafty	výtvarná dílna	stolní tenis
turistika	jóga smíchu	paraflorbal
tábornictví	arteterapie	šipky
lyžování	stolní hokej	plavání
cyklistika	atletika	klub sportovního fanouška
boccia	boccia	fotografický kroužek
plavání	vzpírání	elektrotechnický kroužek
rybaření	lukostřelba	club Anime a Manga
curling	cyklistika	míčové hry, kondiční cvičení
lukostřelba	plavání	happy film- střih a tvorba videí, grafika
stolní tenis	pétanque	kroužek vaření
závěsný kuželník	turistika	hudební kroužek, hra na klavír
Slaňování hradeb na vozíku	dramatická dílna	lukostřelba

8 Dotazníkové šetření – pohled žáků na současnou nabídku zájmových aktivit

Charakteristika zkoumaného vzorku respondentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 51 respondentů, zastoupeny byly tři střední školy a jejich domovy mládeže, internát, či smluvní ubytovací zařízení, které poskytují výchovu a vzdělání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Dotazníkového šetření se účastnili dívky i chlapci všech věkových kategorií, kteří využívají možnost ubytování poskytovaného v průběhu studia.

Organizace sběru dat

Dotazníky byly distribuovány prostřednictvím vychovatelů ubytovacích zařízení za písemného, či ústního souhlasu ředitelů škol, či vedoucích zařízení. Dotazníky byly poskytovány v on-line i písemné podobě. Informace o dotazníkovém šetření a jeho účelu byly uvedeny v úvodu dotazníku. Celkem bylo vyplněno 51 dotazníků, 24 dotazníku bylo vyplněno písemnou formou, 26 dotazníků bylo vyplněno online formou, 1 dotazník byl pro neúplnost vyřazen.

Průzkumná šetření

Hypotéza č. 1

Více jak polovina žáků se speciálně vzdělávacími potřebami dávají při volbě volnočasové aktivity přednost online aktivitám, jako jsou Facebook, Instagram, hraní PC her, chatování prostřednictvím Messengeru, aj.

Hypotéza č. 2

Více jak polovina žáků se domnívá, že volnočasové aktivity nabízené prostřednictvím ubytovacích zařízení jsou dostatečné.

Hypotéza č. 3

Více jak polovina žáků tráví dvě a více hodin denně na internetu, přičemž upřednostňují chatování s přáteli prostřednictvím Messengeru. Pro méně než polovinu žáků je tento čas trávený v online prostředí méně důležitý, než čas strávený reálně se skupinou přátel.

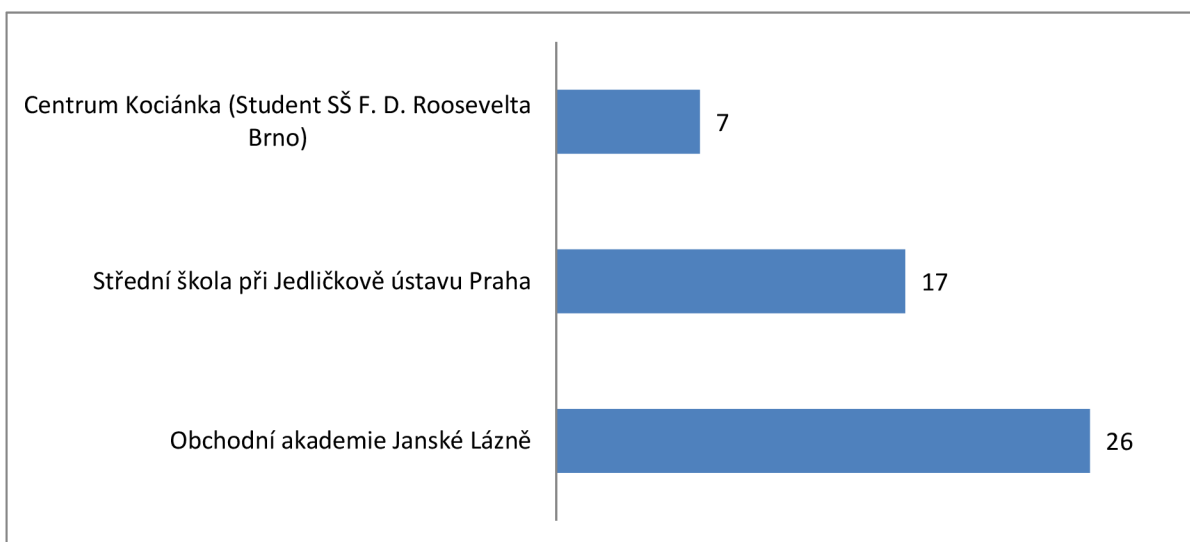
Analýza a interpretace dat

Výsledky dotazníkového šetření informují o tom, jakých aktivit se žáci v rámci domovů mládeže a internátu účastní, o jaké nové aktivity jeví zájem, zda vnímají nabídku volnočasových aktivit jako dostatečnou a přiměřenou jejich potřebám. Dále výsledky ukazují, kolik času tráví žáci na internetu, o co jeví v online prostředí největší zájem a do jaké míry je pro ně tento čas v rámci trávení volného času důležitý.

Otázka č. 1 Aktuálně navštěvovaná škola

Dotazník vyplnilo celkem 50 respondentů. Celkem 26 respondentů (52%) uvedlo, že studují na Obchodní akademii Olgy Havlové v Janských Lázních, 17 respondentů (34%) studuje Střední školu při Jedličkově Ústavu v Praze a 7 respondentů (14%) studuje na Střední škole F. D. Rooseveltova v Brně.

Graf č. 1 Aktuálně navštěvovaná škola

Otázka č. 2 Navštěvované volnočasové aktivity nabízené domovem mládeže či internátem

Z celkového počtu 50 respondentů využívá nabídky volnočasových aktivit 44 respondentů, 6 respondentů se žádné aktivity neúčastní. Méně než polovina respondentů, celkem 24, se účastní více jak dvou aktivit. Oblibě se těší sportovní a umělecké aktivity, zejména plavání, kterého se účastní 17 respondentů, a kondiční cvičení – 8 respondentů. Z uměleckých aktivit je oblíbený dramatický kroužek, který navštěvuje 10 respondentů a výtvarný kroužek – 9 respondentů. Z tabulky vyplývá, že žáci mají poměrně velký výběr z nabídky volnočasových aktivit. Kromě tradičních sportovních a umělecky založených aktivit, lze nalézt i aktivity

méně tradiční, zaměřené například na grafickou tvorbu, či na zpracování videí a filmů. Jako novinku lze vnímat „**klub Anime a Manga**“, kde žáci diskutují nad animovanými filmy a komixy distribuovanými japonským zábavným průmyslem. Poměrně ustupující trend můžeme sledovat u tradičních a dříve velmi populárních sportů jako je boccia. Z 50 respondentů se tohoto sportu účastní pouze jeden.

Tabulka č. 6 Navštěvované volnočasové aktivity nabízené domovem mládeže či internátem

Druh aktivity	Počet respondentů
plavání	17
dramatický kroužek	10
výtvarný kroužek	9
kondiční cvičení	8
posilovna	6
badminton	5
ekologický kroužek	5
stolní tenis	4
vaření	4
fotografický kroužek	3
hudební - zpěv	3
elektro-technický	3
paraflorbal	3
taneční kroužek	3
klub sportovního fanouška	2
lukostřelba	2
počítačová grafika	2
happy film, filmová tvorba	2
hudebně-relaxační poslech	2
šipky	2

šicí kroužek	2
klub Anime a Manga	1
nácvik chůze	1
boccia	1
klavír	1
míčové hry	1
fotbal	1
JA firma	1
žádnou volnočasovou aktivitu nenavštěvují	6

Otázka č. 3 Navštěvované volnočasové aktivity mimo internát či domov mládeže

Nabídky volnočasových aktivit klubů, spolků a středisek volného času, které nejsou uskutečňované v rámci domova mládeže či internátu, nebo prostřednictvím střediska volného času při škole využívá celkem 18 z 50 dotazovaných respondentů. Více než polovina respondentů - 27 jiných nabídek nevyužívá, 5 respondentů otázku nezodpovědělo. V celkovém součtu převažují sportovní aktivity, např.: florbalu se účastní 3 respondenti, badmintonu rovněž 3 respondenti, plavání 2 respondenti, 1 respondent uvedl, že navštěvuje kroužek scénického **tance v Jilemnici**, další 1 respondent navštěvuje **Klub Stonožka Ostrava**, (jedná se o asociaci rodičů a přátel se zdravotním postižením), a rovněž tento respondent navštěvuje **i Handicap sport club Havířov**. Po 1 respondentu měly aktivity: fotografický kroužek, horolezectví, fitness centrum, koně, klub setkání přátel, box. Dalších volnočasových aktivit využívá, ale druh aktivity nevedlo celkem 7 respondentů, 6 respondentů se účastní více jak dvou aktivit.

Tabulka č. 7 Navštěvované volnočasové aktivity mimo internát či domov mládeže

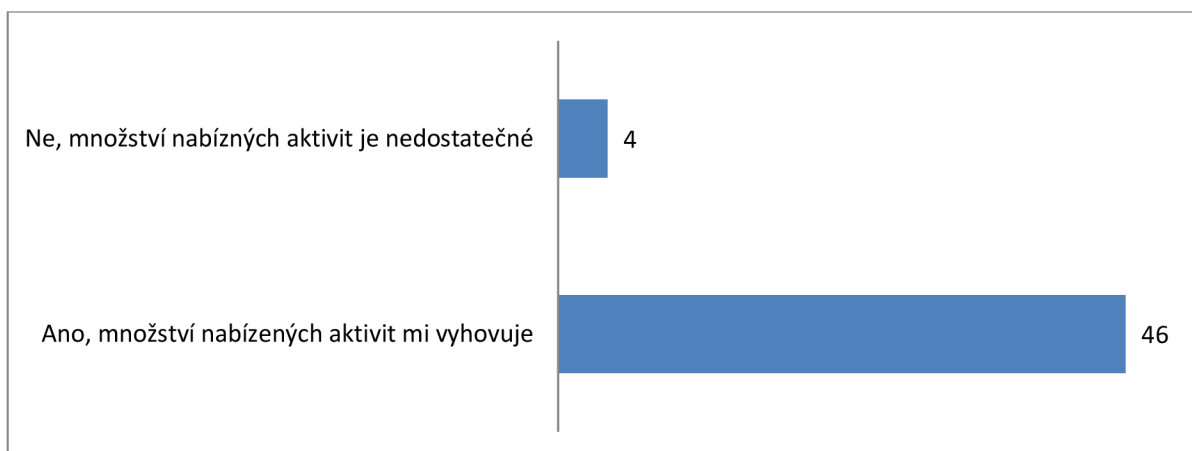
Druh aktivity	Počet respondentů
florbal	3
badminton	3
plavání	2

scénický tane Jilemnice	1
klub stonožka, Handicap sport club Havířov	1
fotografický kroužek	1
horolezectví	1
fitness centrum	1
koně	1
klub setkání přátel	1
box	1
účastní se – neuvedeno čeho	7
bez odpovědi	5

Otázka č. 4 Spokojenost s nabídkou aktivit

Z výsledku grafu se dá usuzovat, že jsou žáci s nabídkou volnočasových aktivit domovů mládeže a internátu spokojeni. Celkem 46 respondentů hodnotí nabídku jako vyhovující, nespokojeni jsou 4 respondenti. Z analýzy volnočasových aktivit jednotlivých domovů mládeže a internátu je patrné, že nabídka volnočasových aktivit je pestrá, žáci mohou navštěvovat tradiční aktivity jako např. kreativně zaměřené činnosti, dramatické spolky, sportovní aktivity (plavání, paraflorbal), i méně tradiční aktivity jako je např. kanoistika. Domnívám se, že většina žáků tak může nalézt aktivitu vhodnou jeho zájmu.

Graf č. 2 Spokojenost s nabídkou aktivit

Otázka č. 5 Aktivity přizpůsobené zaměření a potřebám

Respondenti měli možnost vyjádřit, do jaké míry jim volnočasové aktivity nabízené domovem mládeže nebo internátem vyhovují, prostřednictvím bodové škály od 1 (vůbec nevyhovuje), do 10 (velmi vyhovuje). Bodově zvolilo míru spokojenosti celkem 36 respondentů, 14 respondentů svůj názor nevyjádřilo. Celkem 22 respondentů hodnotí současně nabízené volnočasové aktivity 10 body, 4 respondenti hodnotí 9 body, 1 respondent hodnotí 8 body, 2 respondenti hodnotí 7 body. Z výsledku se dá usuzovat, že jsou žáci s nabídkou převážně spokojeni. Spíše nespokojeno bylo 6 respondentů, kteří hodnotili současnou nabídku 5 body, nespokojenost vyjádřil 1 jeden respondent, který nabídku ohodnotil 3 body.

Tabulka č. 8 Aktivity přizpůsobené zaměření a potřebám

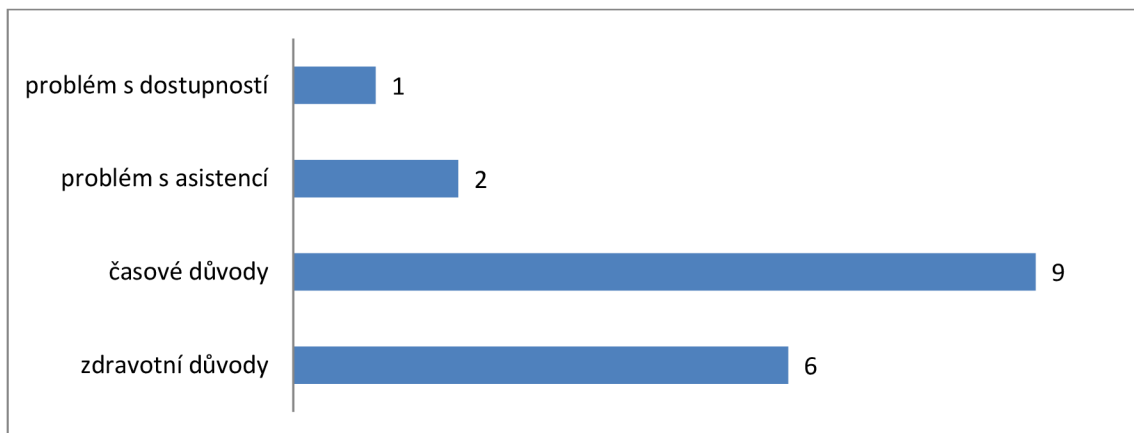
Bodové hodnocení spokojenosti s nabízenými aktivitami	Počet respondentů
10 bodů	22
9 bodů	4
8 bodů	1
7 bodů	2
6 bodů	0
5 bodů	6
4 body	0
3 body	1
2 body	0
1 bod	0

Otázka č. 6 Omezení, která neumožňují účastnit se aktivit

Někteří žáci se z různých důvodů nemohou aktivit účastnit. Z průzkumu bylo možné vyvodit čtyři nejčastější příčiny, které žákům omezují možnost na aktivity docházet. Svůj názor vyjádřilo celkem 18 respondentů. Jako nejčastější příčinu uvedlo 9 respondentů časové důvody např. z důvodu dlouhého odpoledního vyučování, náročnosti učiva a příprav do školy, nebo únavy a potřeb odpočinku. 6 respondentů se volnočasových aktivit nemůže účastnit ze zdravotních důvodů, jako příklad byly uvedeny problémy s ledvinami, kdy vnímají vodu

v bazénu jako velmi chladnou, nebo příliš malý vzrůst pro využívání posilovacích strojů. 2 respondenti uvedli problém s asistencí a dopomocí při aktivitě a 1 respondent uvedl problémy s dostupností aktivit.

Graf č. 3 Omezení, která neumožňují účastnit se aktivit

Otázka č. 7 Zájem o nové volnočasové aktivity

Celkem 26 respondentů vyjádřilo zájem o další aktivitu, kterou by mezi nabídkou uvítali. Zájem respondenti vyjádřili např. o společenské tance, které jsou v rámci některých škol určené pro závěrečné ročníky, možnost účastnit se i v nižším ročníku vyjádřili 3 respondenti. Dále respondenti vyjádřili zájem o výukové kurzy týkající se anglického jazyka nebo japonského jazyka, výpočetní techniky, nebo by uvítali odborné přednášky na různá témata, kurzy sebeobrany, či kurz první pomoci. Několik respondentů vyjádřilo zájem o netradiční aktivity jako je šerm, kaligrafie, nebo meteorologický kroužek. Pro 21 respondentů je současná nabídka dostačující. Celkem 7 respondentů otázku nezodpovědělo.

Tabulka č. 9 Zájem o nové volnočasové aktivity

Odpovědi respondentů	Počet respondentů
společenské tance	3
kurz sebeobrany	2
kroužek výpočetní techniky	2
muzikoterapie	2
práce s koňmi	2
meteorologický kroužek	1

kaligrafie	1
kurz první pomoci	1
angličtina s populární hudbou	1
turistický	1
cvičení SM systém	1
cvičení na kruzích	1
basketbal na vozíku	1
japonština	1
kroužek PC her	1
cyklistika	1
tvůrčí psaní	1
odborné přednášky	1
šerm	1
canisterapie	1
nabídka je dostatečná	21
bez odpovědi	7

Otázka č. 8 Další využití volného času

Více než dva různé způsoby trávení volného času zvolilo celkem 35 z 50 respondentů. Mimo volnočasových aktivit, které domovy mládeže nebo internáty nabízejí, vyplňují žáci svůj volný čas převážně poslechem hudby – uvedlo 24 respondentů. Oblíbené je rovněž sledování seriálů nebo filmů, dnes ve větší míře spíše přes internet, prostřednictvím aplikace Netflix (databáze obsahující velkou nabídku filmů, seriálů a dokumentů, která je zpoplatněna). Tuto možnost uvedlo celkem 16 respondentů. Pro 15 respondentů je významný čas strávený se svými přáteli, 15 respondentů pak uvádí, že tráví svůj volný čas na internetu, jak přesně nebylo specifikováno. Učení věnuje svůj volný čas 13 respondentů a 9 respondentů tráví čas venku na procházkách nebo výletech po okolí. Domnívám se, že poslech hudby je populární z několika důvodů. První důvodem je dle mého názoru dostupnost hudby. Hudbu je možné pustit si kdekoliv v mnoha různých formách, je možné si ji pustit online, nebo ji mít staženou

v mp3 formátu v telefonu. Dalším důvodem je relaxační účinek hudby, možnost „odprostit se“ od každodenních starostí.

Tabulka č. 10 Další využití volného času

Odpovědi respondentů	Počet respondentů
poslech hudby (i na PC)	24
sledování TV (i na PC), seriály, filmy	16
PC, internet	15
přátelé	15
učení	13
výlety, procházky	9
četba	7
telefonování, chatování na telefonu	6
cvičení	3
čas strávený s přítelem, přítelkyní	3
ruční práce (háčkování, vyšívání)	2
odpočinek, nicnedělání	2
zpěv	1
projížďky autem	1
fotografování	1
hra na hudební nástroj	1
nákupy	1
brigáda	1
střih videí	1
divadlo	1
psaní povídek	1
bez odpovědi	2

Otázka č. 9 Množství času stráveného na internetu

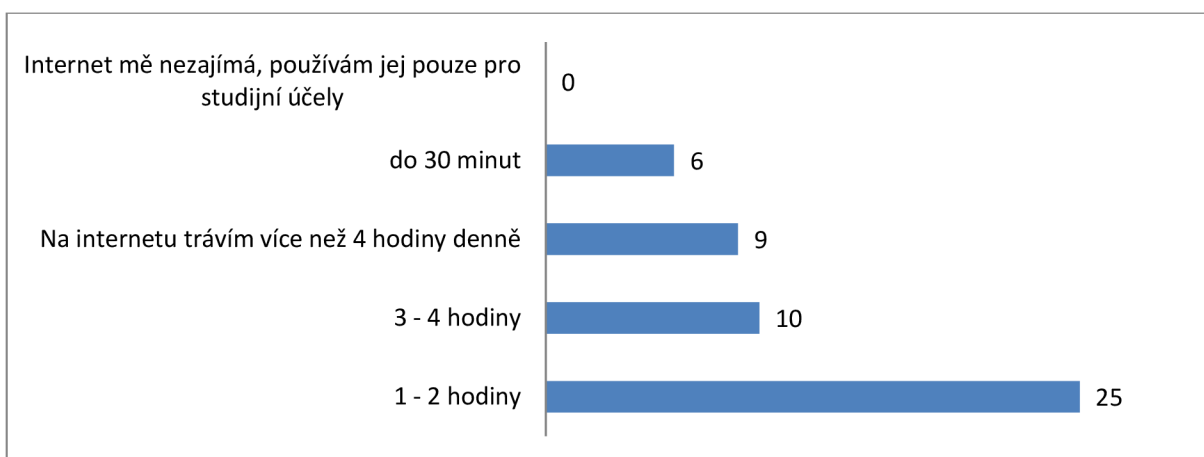
Z grafu je patrné, že trávení volného času na internetu je mezi žáky populární. Ani jeden z respondentů nevedl, že by se o dění na internetu nezajímal. Polovina dotazovaných respondentů, celkem 25, tráví na internetu 1 – 2 hodiny denně, 10 respondentů uvedlo, že internetu věnuje 3 – 4 hodiny denně. Pro 9 respondentů je trávení volného času na internetu pravděpodobně důležitá součást každodenního života, na internetu tráví i více jak 4 hodiny denně. Naopak malý význam ve volném čas má internet pro 6 respondentů.

Zakladatel webu „manipulatori.cz“ a autor knihy „Média lži a příliš rychlý mozek“ zmiňuje při svém rozhovoru, který poskytl Českému Rozhlasu, že v současné době je díky všeobecnému rozvoji médií možné např. na internet umístit jakýkoliv obsah, který není nikým následně zkontrolovaný, k posluchači či divákovi se tak často dostávají zkreslené informace. Za poměrně důvěryhodná média považuje Nutil ta veřejnoprávní, dále redakce, které se drží etického kodexu. Jako příklad manipulace s lidmi prostřednictvím médií uvádí např. „migrační krizi“ z roku 2015, kterou provázela řada dezinformací a „strašivých“ zpráv. Hovoří rovněž o případech, které mohou mít i extrémní důsledky jako např. muž důchodového věku, který uvěřil masivní invazi osob muslimského vyznání natolik, že se zradikalizovat a začal kácet stromy pod vlaky. (Český rozhlas, 2022)

Reklama je jakákoliv placená forma propagace, nebo představení zboží, služeb či myšlenek. Podle toho, na co reklama cílí, je možné ji rozdělit na tři typy: reklamu informační, která má za úkol vzbudit zájem u zákazníka, přesvědčovací reklama již pracuje s produktem či službou o které zákazník ví, a která má za úkol ještě více rozvinout poptávku a podmiňovací reklamu, která má za úkol produkt či službu neustále opakovat, aby na ní zákazník nezapomněl. (Marketing Mind, 2022)

Reklama cílí na naše emoce. V naší mysli vytváří představu, že budeme mít dobrý pocit, když si daný produkt nebo službu koupíme. Naše podvědomí nám říká, že se zakoupenou službou či produktem vymizí problémy. „*Způsob, jakým nás ovlivňuje reklama je zrádný, skrytý, obtížně čitelný, lákavý, přesvědčivý. Příkladem jsou billboardy, fotografie na nich působí sugestivně, ukazují nám svět, který si přejeme, aby byl.*“ (Zdravota, 2022)

Graf č. 4 Množství času stráveného na internetu

Otázka č. 10 Oblast zájmu na internetu

Z grafického znázornění se potvrzuje již výše zmíněná oblíbená aktivita. Nejvíce respondentů - 39 ve svých odpovědích uvedlo, že svůj čas na internetu věnuje poslechu hudby. Hudba je dostupná na různých webových platformách, mezi ty nejoblíbenější patří např. Youtube, Aplikace Spotify, nebo různá online rádia. Celkem 35 respondentů tráví čas na Youtube, kde je možné kromě hudby, sledovat filmy, různé tutoriály, návody, nebo videa zaměřená na oblast zájmu, např. kutilství, malba, zahradničení, apod. Na této webové platformě působí rovněž tzv. influenceři, kteří zde vkládají svá osobní videa. Své natočené video může na Youtube nahrát kdokoliv s aktivním účtem.

Celkem 34 respondentů tráví čas tzv. chatováním s přáteli a rodinou prostřednictvím Messengeru. Funguje na stejném principu jako sms zprávy, umožňuje však navíc propojení přátel do jedné skupiny, rychlé přeposílání fotografií či videí, aj. K využití této aplikace, která spadá pod Facebook, je potřeba mít internetové připojení. Odesílání zpráv není zpoplatněno, aplikaci je k jejímu užívání potřebné mít instalovanou v telefonu. 26 respondentů uvedlo, že na internetu sleduje filmy, 49 respondentů uvedlo, že jsou aktivní na některých sociálních sítích např. Facebook – 20 respondentů, Instagram – 20 respondentů, TikTok 9 respondentů.

Zpravodajství prostřednictvím internetu sleduje 8 respondentů, 8 respondentů se rovněž věnuje hraní online her. V menší míře pak žáci využívají možnost online nákupů výrobků a služeb – 4 respondenti, nebo volání prostřednictvím aplikace Skype, tuto možnost zvolili 4 respondenti. Seznamování prostřednictvím internetu není podle výsledků mezi žáky populární, takovou možnost uvedl pouze 1 respondent. Stejně tak tomu u využívání internetu k přípravám do školy, pouze 1 respondent uvedl, že internet používá i ke studiu. Všichni respondenti uvedli ve svých odpovědích 2 a více možnosti způsobu trávení volného času

v online prostředí. Možnost: „jiné“ zvolilo 10 respondentů, mezi odpověďmi byly zmíněny aplikace i webové portály jako: Pinterest, Snapchat, Netflix, WhatsApp, Tinder, Badoo, Signal, Wondershare filmora, Twitch, Mojito, Hill Clim 2, The Ants, Duolingo, Supermanga Pro, Goose goose Duck, World of Tank, psaní blogu, překlad her.

Sociální síť je virtuálním místem na internetu, které dává prostor setkávat se, seznamovat se, sdílet své pocity a zážitky, prostřednictvím fotografií a příspěvků. „*Sociální síť můžeme rozdělit na osobní a profesní. Mezi osobní sociální síť řadíme například: Facebook, Twitter, MySpace, Badoo, Spolužáci, Lidé.cz, Linkuj.cz či Google+.*“ Mezi profesní sociální síť patří například: LinkedIn či Xing.“ (Nebojte se internetu, 2022)

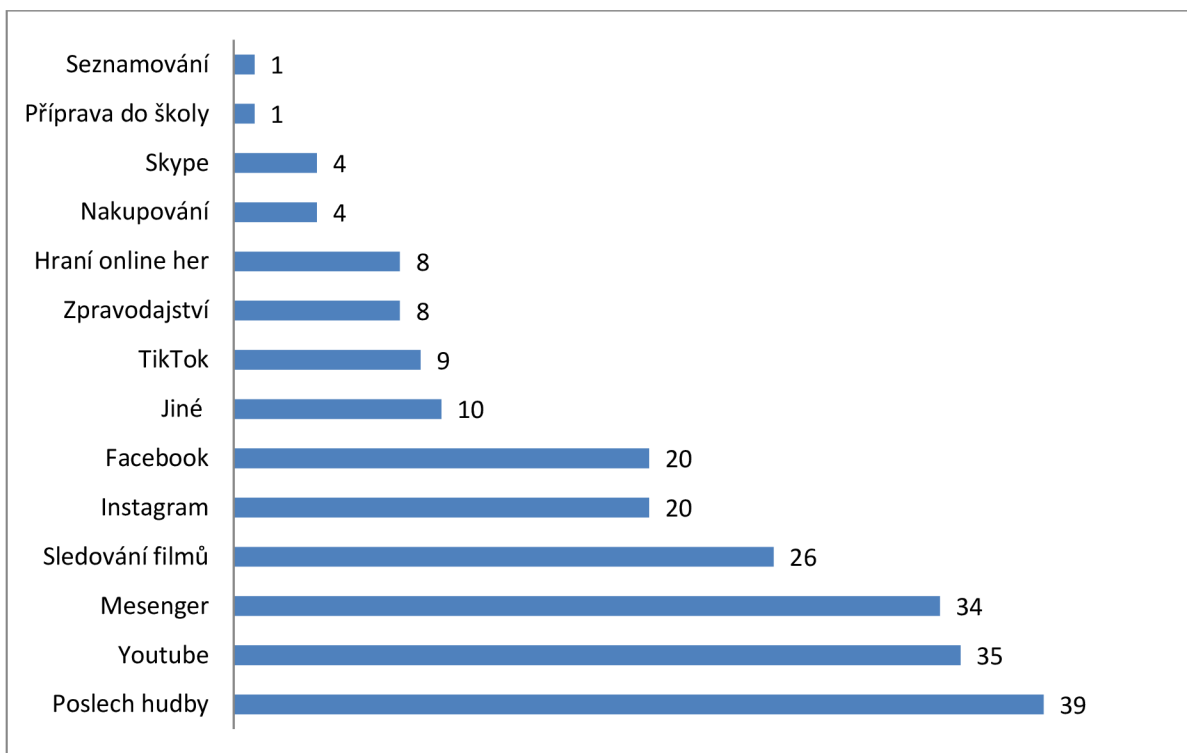
Pro každou sociální síť je nutné si vytvořit tzv. profil. Jde o vizitku osoby, která obsahuje jméno příjmení, příp. bydliště telefon a další informace. Sociální síť zpravidla nabízí možnost citlivé údaje skrýt, takové nastavení je volitelné např. na Facebooku, kde je možné si nastavit, pro koho bude profil viditelný a pro koho ne. Po registraci probíhá virtuální komunikace s ostatními např. prostřednictvím tzv. statusů. Jde o příspěvek, který informuje ostatní členy o aktuálních pocitech, činnosti, zážitcích, zájmech, apod. Rovněž je možné být členem některé ze skupin, které jsou na sociální síti vytvořené, jedná se zpravidla o skupiny stejného zájmu, prodejní skupiny, nebo např. skupiny, které sdružují osoby se společným místem bydliště. (Tamtéž, 2022)

Tabulka č. 11 Jiné aktivity na internetu

Aktivita	Popis aktivity
Pinterest	Webová stránka, určená ke sdílení různých návodů (výtvarné, kreativní)
Snapchat	Aplikace, která slouží ke sdílení fotografií, a životních momentek
Netflix	Aplikace, která obsahuje množství filmů, seriálů nebo dokumentů
WhatsApp	Aplikace, která slouží ke komunikaci, je nutné připojení k internetu
Tinder	Aplikace určená k seznamování
Badoo	Aplikace určená k seznamování
Signal	Aplikace, která umožňuje šifrované chatování, (ani aplikace samotná nemá ke sdíleným zprávám přístup)
Wondershare filmora	Software, který umožňuje úpravu a střih videí
Twitch	Platforma, která umožňuje živé vysílání, (využívají zejména hráči PC her)

Mojito	Aplikace, která skládá fotografie do koláží
Hill Climb 2	Arkádová online hra
The Ants	Online hra
Duolingo	Platforma učení k online výuce jazyků
Supermanga Pro	Aplikace, která obsahuje databázi komixů a Anime
Goose goose Duck	Online hra
World of Tank	Online hra
Psaní Blogu	Osobní tematicky zaměřená stránka, v online podobě, má formu deníku
Překlad her	Různé druhy aplikací, které překládají PC hry do českého jazyka

Graf č. 5 Oblast zájmu na internetu

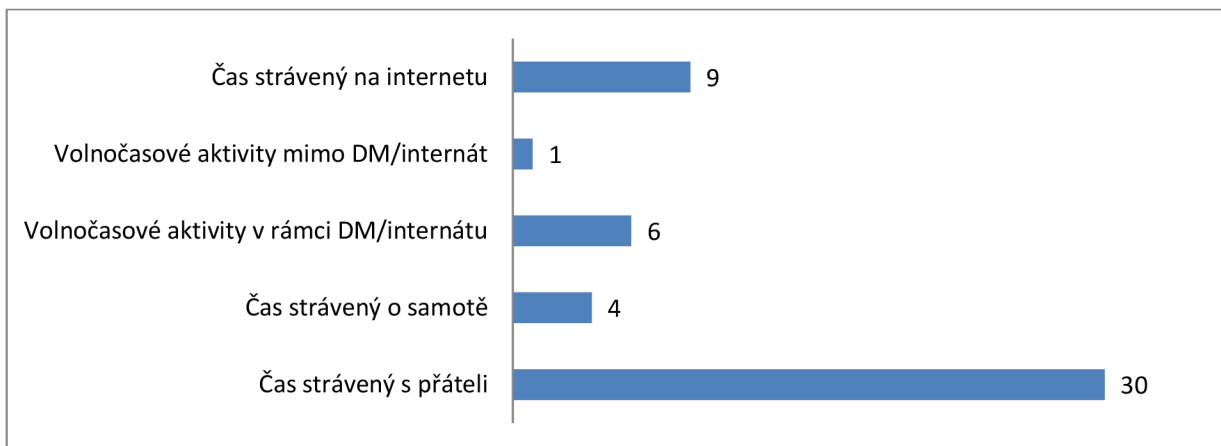

Otázka č. 11 Prioritní způsob trávení volného času

Pro významnou část respondentů je důležitý čas, který mohou trávit se svými přáteli, tuto možnost zvolilo celkem 30 respondentů, 9 respondentů upřednostnilo trávení volného času na internetu před společností spolužáků, pro 6 respondentů jsou pak nejdůležitější volnočasové aktivity nabízené v rámci ubytovacích zařízení, 4 respondenti upřednostňují před společnými

aktivitami samotu a soukromí pro 1 respondenta má nejvyšší hodnotu čas trávený na aktivitách mimo ubytovací zařízení.

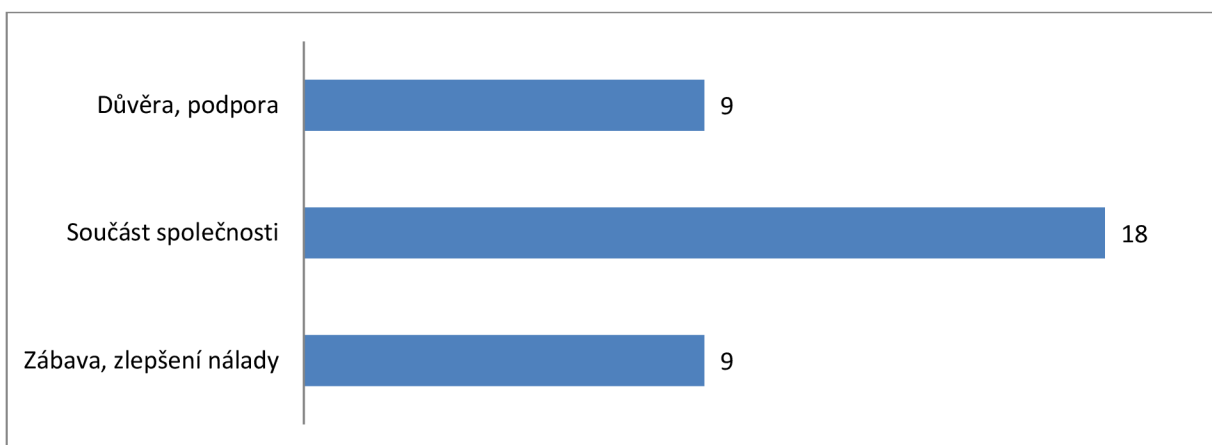
Graf č. 6 Prioritní způsob trávení volného času

Otázka č. 12 Přínos zvolené prioritní aktivity

Svůj výběr u předešlé otázky zdůvodnili respondenti tak, že se cítí být součástí společnosti a to jim přináší dobrý pocit, pocit že někam patří, pocit, že navázali opravdová přátelství – 18 respondentů. Další respondenti uvedli, že trávit čas s přáteli přináší možnost svěřit se, probrat problém, podpořit se navzájem, vzájemně si důvěřovat, povzbudit se navzájem, nebo jim přítomnost přátel zlepšuje náladu – 18 respondentů.

Graf č. 7 Přínos zvolené prioritní aktivity

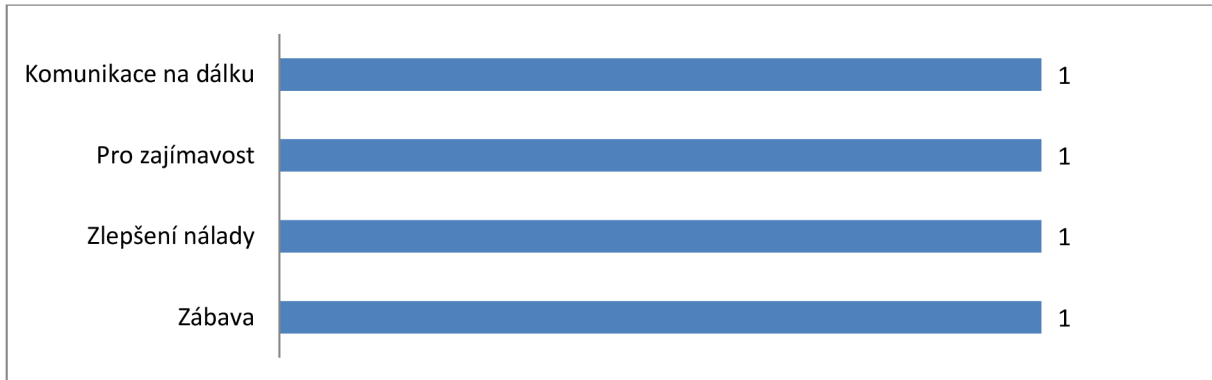
Priorita času stráveného na PC

Čas strávený na internetu přináší některým žákům podobný pocit, jako žákům, kteří upřednostňují aktivní trávení času s přáteli. Čas strávený v online prostředí přináší dobré pocity 2 respondentům, 1 respondent uvedl, že ho zajímají novinky ze světa PC her, 1

respondent vnímá čas strávený na internetu, jako prostředek, který mu pomáhá spojit se s přáteli, kteří jsou z velké dálky. Krom výhod, které plynou z rychlosti a dostupnosti komunikace napříč celým světem, přináší virtuální komunikace několik rizik. Na sociálních sítích může vzniknout závislost a pocit osamělosti. „Psycholog Charles Crews říká: *Pokaždé, když vidíte nový tweet (příspěvek na sociální síti Twitter), novou fotku na Instagramu, příspěvek na Facebooku, nebo cokoli podobného, váš mozek vyplavuje dopamin.*“ „Psycholog Walters říká: *Lidé online ukazují jenom takovou svou personu (nejlepší verzi sebe sama), ukazují, jak mají „perfektní“ život a zdůrazňují pouze pozitivní chvíle svého života.*“ (Jak se rychle naučit, 2022)

Uživatelé sociálních sítí by si měli dát pozor na tzv. hoaxy. Hoax je poplašná zpráva, která má působit dojmem, že se něco takového mohlo stát. Dalším z negativních jevů je kyberšikana. „*V tomto případě se však jedná o formu šikany využívající moderní elektronické prostředky (Internet, mobilní telefon, počítače, e-mail, blogy, ...). Časté je především vytváření falešných účtů oběti na sociálních sítích s jasným cílem obět' zesměšnit či jinak veřejně ponížit.*“ (Jak na internet, 2022)

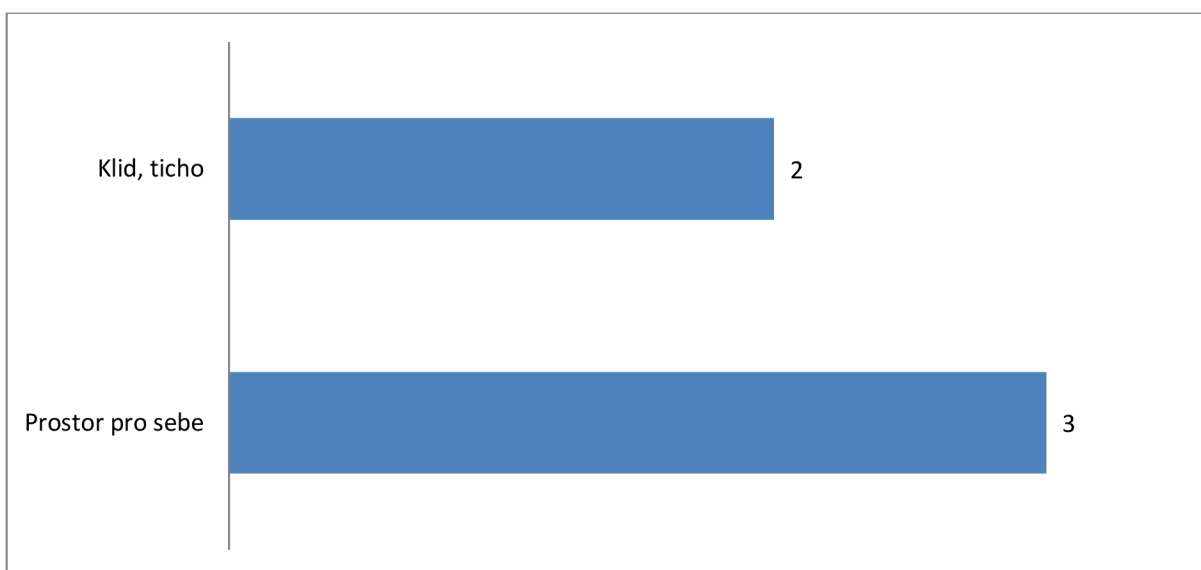
Graf č. 8 Priorita času stráveného na PC

Priorita času stráveného o samotě

Nemuset nic řešit a mít prostor pouze pro sebe, uvedli jako důvod zvolené prioritní odpovědi 3 respondenti, 2 respondenti uvedli, že zvolili tuto možnost z důvodu, že mají rádi ticho a klid.

Graf č. 9 Priorita času stráveného o samotě

Priorita zájmových aktivit v domově mládeže/internátu

Pro 1 respondenta je zvolená prioritní aktivita prostor, jak zahnat nudu, 1 respondent uvádí, že si aktivity velmi užívá a přináší mu radost.

Graf č. 10 Priorita zájmových aktivit v domově mládeže/internátu

9 Shrnutí výsledků

Pokud si má žák se speciální vzdělávací potřebou vybrat, která z volnočasových aktivit má pro něj největší hodnotu, vybral by si čas, který by mohl strávit se svými kamarády a přáteli. Možnost utvářet přátelství, být součástí skupiny, sdílet své zážitky, radosti i starosti všedního dne má pro většinu žáků velký význam. Z hlediska sociálního bychom mohli socializaci prostřednictvím skupiny přátel považovat jako jeden ze základních pilířů, který pomáhá rozvíjet osobnost člověka se zdravotním znevýhodněním. Žáci vnímají, že jsou nezbytnou součástí kolektivu, zdravě zvyšují své sebevědomí a odstraňují i některé komunikační bariéry. Prohlubují nejen svou empatii k problémům druhých, učí se také, jak řešit případné konflikty a neshody ve skupině např. prostřednictvím vychovatele, nebo učitele. Volnočasové aktivity nabízené v rámci domova mládeže, nebo internátu, bychom na základě výsledků mohli považovat v řebříčku hodnot žáků až jako třetí možnost, jak lze volný čas vyplnit. I přes to, že tyto instituce nabízí nepřehledné množství volnočasových aktivit, které ve větší míře žákům vyhovují a jsou pro více než polovinu dotazovaných žáků dostatečné, je patrné, že oblast zájmu začíná směřovat jiným směrem.

Vliv sociálních sítí se jeví jako nezadržitelný. Internet se stal pro mnoho žáků prostředkem každodenní potřeby. Na internetu tráví většina z nich 1- 2 hodiny denně, méně než polovina žáků pak tráví na internetu více než 3 a více hodin. Nejčastěji žáci poslouchají hudbu – více než polovina dotazovaných, sledují Youtube, filmy, nebo chatují s rodinou či přáteli prostřednictvím Messengeru. Některé sociální sítě, jako např. Instagram a Tiktok, jsou populární zejména pro možnost sledování tzv. „influencerů“. Influencer je „vlivný“ uživatel sociální sítě, který svým chováním ovlivňuje další uživatele, prostřednictvím obsahu, který sdílí. Míra vlivnosti je závislá na velikosti komunity sledujících osob, rozsahu působnosti na sociálních sítích, (zda se jedná o uživatele, který je populární na jedné platformě např. Youtube, nebo je populární napříč sociálními sítěmi). Důležitým faktorem je i charakter a důvěryhodnost osoby influencera. Mezi nejvlivnější influencery tzv. „Mega influencery“ jsou považovány celebrity, mediálně známí sportovci, aj. Míra sledovanosti se pohybuje okolo 100.000 a více uživatelů tzv. „Followers“. Další kategorií je skupina „Makro influencer“, která má počet sledujících osob v rozmezí 10.000 – 100.000. Tato kategorie zahrnuje spíše slavné nebo veřejně známé osobnosti. Osobnosti, které nejsou tolik známé, se pohybují v rozmezí 1000 – 10.000 sledujících – „Mikro influencer“ a pod 10.000 sledujících – „Nano influencer.“ (Adviso, 2022)

Žáci by v mnoha případech uvítali i jinou volnočasovou aktivitu, která není v současné nabídce volnočasových aktivit domovů mládeže a internátů. Jedná se o zajímavé aktivity, jejichž realizaci si umím představit, např.: kurz sebeobrany, kroužek výpočetní techniky, nebo společenské tance, které jsou již v rámci některých zařízení provozovány např. pro závěrečné ročníky.

10 Závěr

Bakalářská práce se snaží najít souvislosti mezi současnou nabídkou volnočasových aktivit a časem, který žáci tráví na internetu a v online prostředí. Mapuje jednotlivé nabídky volnočasových aktivit ubytovacích zařízení, zjišťuje, jaké nabízené aktivity se těší oblibě a jaké naopak na oblibě ztrácí, jak významný je pro žáky čas, který tráví v online prostředí. Zjišťuje novinky a trendy v oblasti sociálních sítí.

Teoretická část v první kapitole vymezuje, kdo je žákem se speciálními vzdělávacími potřebami a rozdílům mezi internáty a domovy mládeže. Druhá kapitola se pak věnuje jednotlivým speciálním vzdělávacím žáků potřebám podrobněji. Ukazuje se, že se jedná o široké spektrum znevýhodnění žáků, na jejichž potřeby umí vybrané střední školy flexibilně reagovat. Na školách dříve primárně určených žákům např. s tělesným hendikepem, dnes můžeme vidět žáky s vadami zraku v různém rozsahu, poruchami autistického spektra, žáky se sluchovým postižením či lehčím mentálním postižením nebo kombinovaným postižením. Školy se snaží přizpůsobovat prostředí, výuku a personální zajištění všem žákům. Třetí kapitola legislativně vymezuje výchovu a vzdělávání žáků se speciální vzdělávací potřebou. Čtvrtá kapitola poskytuje informace o tom, jak byl volný čas vnímán v historickém kontextu a jak volný čas vnímáme nyní. Kapitola charakterizuje význam a funkci volného času, uvádí, kdo je činitelem volného času, kdo se na realizaci volnočasových aktivit podílí, zmiňuje se rovněž o konkrétních volnočasových aktivitách. Pátá kapitola je cílená na volný čas žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a na populární volnočasové aktivity, které navštěvují. V průběhu výzkumného šetření došlo ke zjištění, že některé dříve velmi oblíbené aktivity jako je např. boccia jsou nyní méně atraktivní. V této kapitole se bakalářská práce věnuje i poznatkům z vlastní praxe, které jsou dokládány fotografiemi.

Praktická část je úzce spjatá s teoretickou částí. V šesté kapitole popisuje cíle výzkumného šetření a použité metody výzkumného šetření. V sedmé kapitole je součástí výzkumu i analýza nabídky vzdělávacích programů jednotlivých škol, která byla rozhodující pro zařazení školy do výzkumného šetření. Podobnost vzdělávacích programů do jisté míry zajišťuje podobnou skladbu žáků jednotlivých domovů mládeže a internátů, kteří se účastnili výzkumného šetření. Analýza jednotlivých škol přispěla ke zjištění, jak a kde jsou žáci v rámci studia ubytováni a jak mohou v rámci ubytování trávit svůj volný čas. Práce v této kapitole detailně mapuje nabídku volnočasových aktivit domovů mládeže a internátů. Osmá kapitola interpretuje současný pohled žáků na trávení volného času, na současnou nabídku

volnočasových aktivit domovů mládeže a internátu. Na výsledky výzkumného šetření navazuje devátá kapitola, která se podrobněji věnuje tomu, jaký vliv mohou mít média a sociální sítě na osobnost žáka.

Z výše uvedeného je zřejmé, že vliv médií, internetu a sociálních sítí na trávení volného času a kvalitu jeho naplňování je velký. Je též velmi pravděpodobné, že tento vliv bude mít stoupající tendence. Aktuálním a funkčním způsobem by pak mohlo být přijetí a využití tohoto vlivu pedagogy ve prospěch naplňování pedagogických cílů a kvalitně naplněného volného času. Toho lze dosáhnout sledováním médií a prostředků sociálních sítí, a tím přeneseně i aktuálního zájmu mládeže a žáků. Jedině flexibilní reakce na aktuální dění a například vytvoření nové zájmové aktivity, (Anime klub, apod.), může žáky zaujmout a přivést pomalými kroky od pasivního trávení času u obrazovky k např. společné rozpravě o tématu děje, oblíbených postavách, sdílení dojmů ze společné aktivity a případně i k výtvarnému ztvárnění. I když je pochopitelné, že zejména starší generaci pedagogů může činit potíže využití technologií a interaktivní propojení s tématy, které mladou generací rezonují.

11 Seznam citačních zdrojů

11.1 Odborná literatura

- [1] BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4248-9.
- [2] BENDO VÁ, Petra, ed. *Základy speciální pedagogiky nejen pro speciální pedagogy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN isbn978-80-7435-422-9.
- [3] CAMPBELL, Jean. *Techniky arteterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi: [skupinové výtvarně-terapeutické činnosti pro děti i dospělé]*. Přeložil Michaela ŠÁROVÁ. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-204-1.
- [4] DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměněné vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.
- [5] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6 Pelikán
- [6] HÁJEK, Bedřich. *Děti, vedoucí, volný čas*. 2004. Nové Město u Chlumce nad Cidlinou: MŠMT, Praha, 2004. ISBN 80-86784-06-01.
- [7] HÁJKOVÁ, Vanda a Iva STRNADOVÁ. *Inkluzivní vzdělávání: [teorie a praxe]*. Praha: Grada, 2010. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3070-7.
- [8] HEŘMANOVÁ, Jana a Milan MACEK. *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. V Praze: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor pro mládež, 2009. ISBN 978-80-86784-77-9.
- [9] HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

- [10] HORÁKOVÁ, Radka. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0084-0.
- [11] HOŠKOVÁ, Blanka. *Vademecum: zdravotní tělesná výchova (druhy oslabení)*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN isbn978-80-246-2137-1.
- [12] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4
- [13] KUCHYNKA, Pavel. *Oční lékařství. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5079-8.
- [14] MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ, ed. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Třetí vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0977-5.
- [15] PLEVOVÁ, Ilona a Regina SLOWÍK. *Komunikace s dětským pacientem*. Praha: Grada, 2010. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-2968-8.
- [16] PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido, 1998. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-65-6.
RENOTIÉROVÁ, Marie. *Somatopedické minimum*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0532-6.
- [17] SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0095-8.
- [18] THOROVÁ, Kateřina. *Poruchy autistického spektra*. Rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0768-9.
- [19] VALENTA, Milan. *Dramaterapie*. Vydání páté, v Portále první, přepracované a doplněné. Praha: Portál, 2021. ISBN 978-80-262-1715-2.

[20] VALENTA, Milan, Jan MICHALÍK a Martin LEČBYCH. *Mentální postižení*. 2., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Grada, 2018. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-0378-2.

[21] VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Volný čas a pedagogika zážitku*. Brno: Masarykova univerzita, 1992. ISBN 80-210-0428-2.

[22] ZIKL, Pavel. *Děti s tělesným a kombinovaným postižením ve škole*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN isbn:978-80-247-3856-7.

[23] ZÍKOVÁ, Tereza. *Bedekr sociálním znevýhodněním pro učitele mateřské školy*. V Plzni: Západočeská univerzita, 2011. ISBN 978-80-261-0052-2.

11.2 Internetové zdroje

[24] *Advisio: Základy influencer marketingu: 1. část* [online]. 2020 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.advisio.cz/blog/zaklady-influencer-marketingu-1-cast/>

[25] *Aktivity pro tebe* [online]. © 1994 - 2020 PROTEBE.ORG [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <http://aktivity.protebe.org>

[26] *Centrum Kociánka* [online]. 2017 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZkrVUhi-c8g>

[27] ČESKÁ REPUBLIKA. *Vyhláška 108/2005 Sb.: o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních*. In: . Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2005, ročník 2005. Dostupné také z: https://www.msmt.cz/uploads/Vyhlaska_c._1082005_Sb._o_skolskych_vychovnych_a_ubytovacich_zarizenich_a_skolskych_ucelovych_zarizenich.pdf

[28] *Český rozhlas: Jak nás ovlivňují média* [online]. 2019 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/jak-nas-ovlivnuji-media-8120333>

- [29] Florbal vozičkářů [online]. © 2014 - 2022 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.ceskyflorbal.cz/cfbu/informacni-deska/florbal-vozickaru/>
- [30] HANDCYCLING – JÍZDA NA TŘECH KOLECH: cyklistika [online]. 2010 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://mtbs.cz/clanek/handcycling-jizda-na-trech-kolech/kategorie/ostatni#.YiXK4XPMJPY>
- [31] Informace o typech zdravotního postižení. *Www.alfabet.cz: Pavlína Jiráková* [online]. 2014 [cit. 2021-10-29]. Dostupné z: <https://www.alfabet.cz/vyvojova-vada-u-ditete/typy-zdravotniho-postizeni/informace-o-typech-zdravotniho-postizeni/>
- [32] Informační systém infoabsolvent. *Www.infoabsolvent.cz* [online]. [cit. 2021-10-28]. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/Skoly/Seznam?Kraj=CZ011-CZ062-CZ052-CZ053-CZ021&PosTab=Reg&Vzd=20&NastavKraj=False#filtrForm>
- [33] *Internetem bezpečně: Jak se chránit* [online]. 2022 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/navody/>
- [34] *Jak na internet: Rizika sociálních sítí* [online]. © 2022 CZ.NIC, z. s. p. o [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.jaknainternet.cz/page/1185/rizika-socialnich-siti/>
- [35] *Jak se rychle naučit: NEBEZPEČÍ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ, KTERÉ SI NEUVĚDOMUJETE!* [online]. 31 prosince, 2017n. 1. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://jakserychlenucit.cz/nebezpeci-socialnich-siti/>
- [36] *Jedličkův ústav: Jedličkův ústav a školy* [online]. 2021 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <http://www.jus.cz/hlavni-cisla?p=11>
- [37] Kurzy pro veřejnost Vítejte!: SEMESTRÁLNÍ DOCHÁZKOVÉ KURZY [online]. 2022. Dostupné také z: <https://www.evcentrum.cz/eshop-kategorie-jazykove-kurzy.html>
- [38] *KVALIFIKACE PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V ZÁJMOVÉM VZDĚLÁVÁNÍ: MŠMT* [online]. © 2013 – 2022 MŠMT [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/kvalifikace-pedagogicky-pracovniku-v-zajmovem-vzdelavani>

- [39] *Marketing mind: Reklama: definice a její základní typy* [online]. 2017 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.marketingmind.cz/reklama-definice-jeji-zakladni-typy/>
- [40] MŠMT, vyhláška 27/2016 Sb.: par. 16. *Www.msmt.cz* [online]. 2015 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi>
- [41] *Nakladatelství Portál: Zájmové činnosti jako součást výchovy mimo vyučování* [online]. 2002 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/nakladatelstvi/aktuality/79183ml>
- [42] *Nebojte se internetu: Sociální síť* [online]. © 2022 CZ.NIC, z. s. p. o. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.nebojteseinternetu.cz/page/3396/socialni-site/>
- [43] *Obchodní akademie Olgy Havlové, Janské Lázně* [online]. 2022 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.oajl.cz>
- [44] *Ping pong: Stolní tenis* [online]. 2022 [cit. 2022-03.-07]. Dostupné z: <https://www.ping-pong.cz>
- [45] *Podnikatel.cz: Influencer* [online]. Copyright © 2007 – 2022 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/pruvodce/obchodni-znacka-brand/influencer-vlivny-uzivatel/>
- [46] *Pomaturitní studium: evropské vzdělávací centrum, jazyková škola* [online]. 2022 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://www.evcentrum.cz/denni-pomaturitni-studium.html>
- [47] *Samosebou: DESET INSPIRATIVNÍCH EKO OSOBNOSTÍ Z ČR I ZE SVĚTA* [online]. 2022 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.samosebou.cz/2022/01/14/deset-inspirativnich-eko-osobnosti-z-cr-i-ze-sveta/>
- [48] *Střední škola F. D. Roosevelta Brno, příspěvková organizace* [online]. 2019 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.ssfdr.cz>

[49] Spot the difference. *Cs.spot-the-difference.info: největší katalog rozdílů mezi slovy* [online]. 2019 [cit. 2021-10-28]. Dostupné z: <https://cs.spot-the-difference.info/difference-between-pupil>

[50] *Školský zákon: par. 16* [online]. 2015 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-1-paragraf-17?full=1>

[51] *Výroční zpráva* [online]. 2019 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: http://www.centrumkocianka.cz/wp-content/uploads/2016/05/VZ_kocianka_2019_WEB.pdf

[52] *Zájmové činnosti: Zájmové činnosti* [online]. Psychologie, pedagogika © 2022 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://psychologie-pedagogika.studentske.cz/2009/11/zajmove-cinnosti.html>

[53] *Základní umělecké školy* [online]. © 2011 – 2022 NÚV - Národní ústav pro vzdělávání [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/zus>

[54] *Zdravota - psychologie: Jak nás ovlivňuje reklama?* [online]. 2022 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://zdravota.flox.cz/n/jak-nas-ovlivnuje-reklama>

[55] *Žák se speciálními vzdělávacími potřebami* [online]. © 2013 – 2021 [cit. 2021-10-28]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/13-informace-ke-vzdelavani-zaku-se-specialnimi-vzdelavacimi>

Seznam příloh

Příloha č. 1. – dotazník

Volnočasové aktivity žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na střední škole

Tento dotazník slouží po účely vypracování bakalářské práce, která se zabývá tím, jak studenti se speciálními vzdělávacími potřebami tráví svůj volný čas.

Dotazník je anonymní a jeho vyplnění Vám nezabere více než pár minut volného času.

Děkuji Vám za spolupráci.

Markéta Fridrichová

„Volný čas je nejdůležitější součástí našeho života.“

Denis Diderot

francouzský osvícenský filozof a encyklopedista 1713 – 1784

TO 1.: *Uzavřená otázka (zakroužkujte)*

Jakou školu navštěvujete?

- Střední škola při Jedličkově ústavu Praha
 - Centrum Kociánka (Student SŠ F. D. Roosevelta Brno)
 - Obchodní akademie Janské Lázně
-

TO 2.: *Otevřená otázka- uveďte konkrétně:*

Navštěvujete některé z nabízených volnočasových aktivit domova mládeže/internátu/SVČ při škole? Jaké? (např.: výtvarná dílna, keramická dílna, plavání, dramatický kroužek aj.)

TO 3.: *Otevřená otázka- uveďte konkrétně:*

Navštěvujete nějaké mimoškolní aktivity? O jakou činnost se jedná a kde? (SVČ mimo školu, organizace, spolek, klub, aj...)

TO 4.: *Uzavřená otázka (zakroužkujte)*

Považujete množství nabízených volnočasových aktivit poskytovaných domovem mládeže/internátem dostatečné?

- Ano, množství nabízených aktivit mi vyhovuje
 - Ne, množství nabízených aktivit je nedostatečné
-

TO 5.: *Uzavřená otázka (zakroužkujte)*

Myslíte si, že druh nabízených aktivit odpovídá Vaším potřebám a zaměření?

1 - neodpovídá, 10- velmi odpovídá

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

TO 6.: *Otevřená otázka – uveďte:*

V případě, že nabídka volnočasových aktivit vyhovuje Vašemu hendikepu i zájmům, ale nemůžete se jich účastnit, uveďte prosím důvod proč tomu tak je:

TO 7.: *Otevřená otázka*

Uvítali byste ve škole nějakou další volnočasovou aktivitu? Pokud ano, prosím uveďte, jaká aktivita by Vás zajímala:

TO 8.: *Otevřená otázka*

Jak trávíte svůj volný čas, pokud se zrovna neúčastníte žádné z organizovaných aktivit internátu nebo domova mládeže, spolku atd.?

(internet, procházky, filmy, poslech hudby, aj...)

TO 9.: *Uzavřená otázka (zakroužkujte)*

Kolik času denně, kromě přípravy na vyučování strávíte na internetu?

(Hraní her, Facebook, Instagram, zpravodajství, aj...)

- Do 30 minut
 - 1-2 hodiny
 - 3-4 hodiny
 - Na internetu trávím více než 4 hodiny denně
 - Internet mě nezajímá, používám jej pouze pro studijní účely
 -
-

TO 10.: *Vyberte jednu, nebo více odpovědí. (zakroužkujte)*

Čemu se na internetu věnujete nejvíce?

- **Hraní her**
 - **Poslech hudby**
 - **Sledování filmů**
 - **Zpravodajství**
 - **Messenger**
 - **Facebook**
 - **Instagram**
 - **Youtube**
 - **Skype**
 - **Nakupování**
 - **TikTok**
 - **Seznamování**
 - **Jiné, (uved'te prosím název aplikace, hry, sociální sítě, činnosti, apod.):**
-

TO 11: *Uzavřená otázka, seřad'te dle priorit číslicemi:*

1- nejdůležitější až 5 málo důležité

Jaká forma trávení volného času je pro Vás nejdůležitější?

Internet (*chatování s přáteli, online hry, instagram, Facebook, aj...*)

Zájmové kroužky v rámci domova mládeže/internátu

Zájmové kroužky mimo domov mládeže/internát

Čas trávený se skupinou přátel

Čas trávený „o samotě“ (četba, sledování filmů, poslech hudby, aj. – mimo internet)

TO 12.: *Otevřená otázka*

Uved'te prosím, proč je pro Vás aktivita zvolená na prvním místě nejdůležitější?

Např.: "zájmové aktivity ve škole" - "je pro mě důležitý, jelikož trávím čas se spolužáky"

„Vše co musíme rozhodnout, je to, co udělat s časem, který nám byl dán.“ — John Ronald Reuel Tolkien

britský filolog a spisovatel, autor Pána prstenů

1892 - 1973

Příloha č. 2 – e-mailová komunikace

Komu: 'm-fridrichova@seznam.cz' <m-fridrichova@seznam.cz>
Datum: 18. 11. 2021 11:02:31
Předmět: RE: poděkování

Dobrý den,

v tom nebude problém. Raději ale dotazník zašlete přes nás; když se zasílá do hromadného emailu pro všechny studenty z externího mailu, většinou to neprojde přes spamový filtr. Druhou věcí je pak to, že zdaleka ne všichni studentí (dle zkušeností minulosti) jeví vůli odpovědět...

S díky a pozdravem,

Mgr. Petr Kolář
vedoucí vychovatel TS TAP
Tel: 241 405 983; tel. interní – 413, 470

Hrubý, Petr P.Hruby@jus.cz

15. 11. 2021, 14:11

Komu: m-fridrichova@seznam.cz

Kopie: P.Kolar@jus.cz, J.Janyska@jus.cz

 RE: dotaz

Vážená paní Fridrichová,

aktuálně neprobíhá standardní období a vše je hodně limitováno nepříznivou epidemiologickou situací.

Přeposílám mail svým dvěma kolegům, kteří Vám případně mohou odpovědět, neb vedou dvě části týdenního stacionáře a mají středoškoláky za klienty sociální služby.

Bude dobré ale na ně směřovat otázky, které nezaberou moc času, máme i tak dost ostatních záležitostí k řešení.

Přeji klidný den.

Petr Hrubý

RE: Dotazník k bakalářské práci

Čt 11/25/21 09:12

● "Zahradníková Miroslava, Ing." <zahradnikova@ssfdr.cz>

Dobrý den,
obraťte se na Centrum Kociánka kde jsou ubytovaní žáci naší školy a ta našim žákům nabízí - zabezpečuje odpolední aktivity. Naše škola zabezpečuje pouze vzdělávání a nemůže nabízet mimoškolní aktivity - to by bylo porušení školské legislativy.
Procházela jsem dotazník a asi by potřeboval úpravu, místo školy uvést Centrum Kociánka.

Přeji pěkný den a pevné zdraví

Zahradníková Miroslava, Ing.
ředitelka školy

Střední škola F. D. Roosevelta
Brno, příspěvková organizace
www.ssfdr.cz
e-mail: skola@ssfdr.cz
e-mail: zahradnikova@ssfdr.cz
tel.: 530 351 702 - POZOR změna telefonního čísla

Příloha č. 3 – souhlasy se zveřejněním fotografií

Souhlas se zpracováním osobních údajů formou pořízení fotografické, audio nebo video dokumentace

Já, níže podepsaná

Jméno a příjmení: Klára Schinaglová

Rok narození: 13. 5. 2002

Trvalé bydliště: Smrček

souhlasím s pořízením fotografické, dokumentace a zpracováním osobních údajů na ní uvedených. Souhlas je poskytnut Markétě Fridrichové, nar. 14. 9. 1990, bytem Mladé Buky, pro účely vypracování bakalářské práce.

V Janských Lázních dne: 23. 3. 2022

Schinaglová

Podpis

Souhlas se zpracováním osobních údajů formou pořízení fotografické, audio nebo video dokumentace

Já, níže podepsaná

Jméno a příjmení: Valerie Honců

Rok narození: 22. 8. 1999

Trvalé bydliště: Vrchlabí

souhlasím s pořízením fotografické, dokumentace a zpracováním osobních údajů na ní uvedených. Souhlas je poskytnut Markétě Fridrichové, nar. 14. 9. 1990, bytem Mladé Buky, pro účely vypracování bakalářské práce.

V Janských Lázních dne: 24. 3. 2022

HONCŮ

Podpis

Souhlas se zpracováním osobních údajů formou pořízení fotografické, audio nebo video dokumentace

Já, níže podepsaná

Jméno a příjmení: Nikol Vlochová

Rok narození: 5. 3. 1997

Trvalé bydliště: Frýdek-Místek

souhlasím s pořízením fotografické, dokumentace a zpracováním osobních údajů na ní uvedených. Souhlas je poskytnut Markétě Fridrichové, nar. 14. 9. 1990, bytem Mladé Buky, pro účely vypracování bakalářské práce.

V Janských Lázních dne:24.3.22.....

.....Vlochová.....

Podpis

Souhlas se zpracováním osobních údajů formou pořízení fotografické, audio nebo video dokumentace

Já, níže podepsaný

Jméno a příjmení: Matěj Ježek

Rok narození: 30. 10. 1999

Trvalé bydliště: Trutnov

souhlasím s pořízením fotografické, dokumentace a zpracováním osobních údajů na ní uvedených. Souhlas je poskytnut Markétě Fridrichové, nar. 14. 9. 1990, bytem Mladé Buky, pro účely vypracování bakalářské práce.

V Janských Lázních dne: 20. 3. 2022

Matěj Ježek

Podpis

